

Fagbladet **FOA**

4

**SLAGS FOA-
MEDLEMMER**Hvilken type er du?
SIDE 43**tema:****NU GÆLDER
DET JOBBET**Krav om tryghed
SIDE 32-37**FÅ STYR PÅ
SPROGSTIMULERING**Ikke nok at tale til børnene
SIDE 20-25**FAGGRUPPE I FARE**SFO'er slider på pædagogmedhjælperne
SIDE 6

Gigi Ana Delfin har gjort rent og lavet mad i 10 år

**MIT JOB ER
IKKE FINT NOK**Filippinsk kvinde nægtet familie-
sammenføring med sit barns far **SIDE 8**

Tid til tryghed

“Hjertet slår et ekstra slag, hver gang man møder afdelingssygeplejersken.” Sagt af social- og sundhedsassistent Mia Bergmann fra Skive, som er én af de mange sygehusansatte, som er blevet fyret i det forgangne år. Fagbladet FOA er taget til Region Midtjylland. Her besøger vi også Ulfborg Aktiv Center, hvor de ansatte under overenskomstforhandlingerne i 2008 gik på barrikaderne for en højere løn – og blev en dynamo for stribevis af demonstrationer og strejker. Nu er forhandlerne samlet ved bordet igen. Men tiderne er skiftet. Uvished og afskedigelser præger mange offentlige arbejdspladser. Eller som én af 2008-bannerførerne, Jens Ole Pedersen, siger:

“Lønnen er ikke så meget i fokus længere. Nu handler det mere om at beholde sit job. Det lurder i baghovedet.”

Han er ikke alene.

Næsten hvert andet FOA-medlem mener i dag, at tryghed i ansættelsen er vigtigere end lønnen.

Og netop en tryghedspakke – og dens indhold af omplacering, omskoling, jobbanker og etik – kommer til at spille en stor rolle ved årets forhandlinger. En slags tryghed på et utrygt jobmarked. ★

Gitte Hejberg

Gitte Hejberg
ansv. chefredaktør
gith@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 58

Finn Olsen
redaktionschef
fino@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 97

Rie Schmidt
redaktionssekretær
ries@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 28

Britta Lundqvist
journalist
brlu@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 20

Næsten hvert andet FOA-medlem mener, tryghed er det vigtigste krav ved overenskomstforhandlingerne.

Tema s.32

Mere tryghed, tak!

KLIK

Børnene i Den integrerede Institution Mejsen i Århus leger fangeleg med kameraet. **s.14**

Social- og sundhedshjælper Pia Nørgaard afprøver ny teknologi i hjemmeplejen i Odense. **s.14**

KLIK - DU ER

FANGET

Tjen penge ved siden af din efterløn

Se hvordan. **s.40/32**

Trine stimulerer børnenes sprog

Børn har brug for at blive hørt, set, forstået, læst højt for og sunget for, siger dagplejer Trine Andersen.

Tema s.20

I hvert nummer

Dennis K	12
Det virker	17
Fagligt talt	18
FOA hjælper	28
Spørg løs	30
Dine penge	40
Mad med Klinken	47
Quizen	50

rengøring
og køkkenarbejde
duer ikke

Dit fag afgør din skæbne

Laver du mad eller gør rent på jobbet, optjener du ikke rettigheder i forhold til integrationslovene. Det måtte Gigi Ana Delfin sande, da hun søgte om familiesammenføring. **s.8**

UDGIVER

FOA
FAGOGARBEJDE

Jette Rantorp
journalist
jehr@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 68

Merete Nielsen
journalist
men@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 25

Maj Dahl-Rasmussen
journalist
mdar@foa.dk
Tlf.: 46 97 25 65

Finn Danielsen
journalist
fida@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 33

Stine Enslev Mørkeberg
journalistpraktikant
stem@foa.dk
Tlf.: 46 97 24 19

Joe Anderson
grafiker
joe001@foa.dk
Tlf.: 46 97 23 22

Maja Honoré
grafiker
maja001@foa.dk
Tlf.: 46 97 22 57

Stauings Plads 1-3
1790 København V
Tlf: 46 97 26 26
Fax: 46 97 22 90
www.foa.dk
foa@foa.dk

nyt

10.000

Så mange ansatte regner kommunerne med at vinke farvel til i 2011, oplyser KL-formand Jan Trøjborg til Avisen.dk.

Der bliver skåret almindelige job væk, samtidig med at det offentlige bliver brugt som en aktiveringsfabrik. Det giver dårligere service for borgerne.

CHEFØKONOM JAN KÆRAA RASMUSSEN, LO

Miljøpris til FOA-arbejdspladser

To FOA-arbejdspladser har fået arbejdsmiljøprisen 2010. Hvidovre Kommunes Hjemmepleje får prisen for at forebygge arbejdsskader, der giver muskel- og skeletbesvær, mens Børnehuset Søholm vinder i kategorien 'støj'.

Læs mere på foa.dk

“Vi er stolte af jer”

Den sønderjyske rapper **L:Ron:Harald** har sammen med to sangere sat sig på en mission: At stive selvtilliden af hos FOAs faggrupper og opfordre til at tage kampen op mod velfærds-forringelser. Det er blevet til nummeret 'Omsorgssvigt', som kan høres på foa.dk.

Ideen til sangen kom fra to sønderjyske social- og sundhedsassistenter, der oven på sommerens negative mediebillede af hjemmeplejen talte om, hvad man kunne gøre for den faglige stolthed.

Lyt på foa.dk

Lyt til nummeret **Omsorgssvigt** og find teksten på foa.dk.

Rap-gruppen TMS bestående af L:Ron:Harald (til venstre), Luise Oldenborg og Brian Juste vil stive FOA-faggruppens selvværd af med sangen **Omsorgssvigt**.

Foto: Lene Esthava

Hvordan holder du dig sund?

FOAs faggrupper døjler mere med overvægt og ryger mere end resten af befolkningen, viser en FOA-undersøgelse. Vi har spurgt fire FOA-medlemmer, hvad de gør for at holde sig sunde i hverdagen.

Mette Broberg, 25, sosu-hjælper, Svendborg

Starter dagen med havregryn

“Jeg spiser en god morgenmad - havregryn med mandler. To gange om ugen spiller jeg håndbold, og for det meste lykkes det at komme til spinning i fitnesscenteret to-tre gange om ugen. Jeg får rabat gennem mit arbejde.”

Joan Bihl-Nielsen, 54, sygehjælper, Vejle

Cykler til supermarkedet

“Jeg cykler eller går, når jeg skal ud at handle, og tager trappen i stedet for elevatoren. Og så spiller jeg lidt Nintendo Wii og laver rygvævelser med en fitnessbold. Jeg ville gerne dyrke sport, men når jeg kommer hjem fra arbejdet orker jeg ikke.”

Tim Kristensen, 59, portør, Vejle

Rører sig på jobbet

“Jeg bevæger mig meget i løbet af min arbejdsdag, og i fritiden spiller jeg badminton en gang om ugen. Jeg går også lange ture med en vandrekлуб, og i sommerhalvåret cykler jeg 12 kilometer til og fra arbejde.”

Anette Larsen, 41, dagplejer, Brønderslev

Danser zumba

“Jeg dyrker zumba to gange om ugen. Det er en fest, og det giver energi. Jeg får også lidt motion, når jeg lufter hunden en gang om dagen, og jeg spiser meget frugt og grønt.”

Tillidsfolk:

Giv medlemmerne særbehandling

FOAs tillidsrepræsentanter vil ikke finde sig i, at uorganiserede ganske gratis kan trække på de resultater, FOA opnår.

Af Finn Danielsen ★ Foto: Lizette Kabré

"Jeg er lidt flov over **de uorganiserede**, før i tiden var alle jo med i fagforeningen," siger fællestillidsrepræsentant Jens Anker Clausen, her i snak med et af sine medlemmer, portør Kim Andersen.

Der skal være synlige forskelle i overenskomsten på FOA-medlemmer og dem, der ikke er med i fagforeningen. Medlemmerne skal sikres særlige goder, som ikke-medlemmerne må undvære. Det mener FOAs tillidsrepræsentanter ifølge en ny undersøgelse, som LO har gennemført blandt alle LO-forbundenes tillidsrepræsentanter.

Voksende problem

Undersøgelsen viser, at problemet med uorganiserede har vokset sig stort, siden LO i 1998 lavede en tilsvarende undersøgelse.

Tre ud af fire FOA-tillidsrepræsentanter har nu kolleger, der enten er uorganiserede eller med i en af de såkaldt gule fagforeninger. En ud af fem har mere end 10 procent uorganiserede blandt kollegerne.

Ældreplejen og daginstitutionerne hører til de arbejdspladser, der har særligt mange uorganiserede og 'gule'.

De mange uorganiserede kan svække vores faglige slagkraft.

JENS ANKER CLAUSEN,
FÆLLESTILLIDSREPRÆSENTANT

LO's TR-undersøgelse 2010

Næsten 8.000 tillidsrepræsentanter har været med i LO's undersøgelse om det faglige arbejde på arbejdspladserne. Heraf cirka 2.400 fra FOA. Læs mere om undersøgelsen på www.lo.dk

Flere uorganiserede

I 1998 var 92 procent af alle sygehusportører medlem af FOA. Ti år senere bare 76 procent. I samme periode er organisationsprocenten blandt sosu-personale faldet fra 87 til 78 procent. Dagplejerne går imod denne tendens og har ligget stabilt med en organisationsprocent på 90.

Tradition for sammenhold

På Rigshospitalet er der omkring tyve ud af cirka 300 portører og hospitalsmedhjælpere, der ikke med i fagforeningen. Og det er et problem, siger fællestillidsrepræsentant **Jens Anker Clausen**.

"Portørerne har en stærk tradition for solidaritet og sammenhold, og vi har en historie og en kultur, hvor man reagerer på tingene. Men de mange uorganiserede kan svække vores faglige slagkraft," siger Jens Anker Clausen.

Svækker tillidsrepræsentanten

Men antallet af uorganiserede betyder også noget for fællestillidsrepræsentantens egen styrke over for de ledere, han skal forhandle med.

"Jo større den flok er, jo svagere vil jeg stå over for ledelsen, det er der slet ikke nogen tvivl om," siger Jens Anker Clausen.★

fida@foa.dk

I fare for at blive slidt ned

Arbejdstilsynet peger nu på **pædagogmedhjælperne** i SFO'erne som en særlig nedslidningstruet faggruppe. Det er ofte det psykiske arbejdsmiljø, der er skurken.

Af John Peters ★ foto: Søren Holm

Arbejdstilsynet har fået øjnene op for, at pædagogmedhjælperne i SFO'er har et meget højt antal sygedage. Kun faggrupper som fængselsbetjente, retningsmandskab og andre, der kommer ud for traumatiske hændelser på arbejdet, scorer højere på listen over psykiske arbejdsbelastninger.

“Vi er særligt opmærksomme på pædagogmedhjælperne, fordi vi ved, at det er en nedslidningstruet gruppe, der er presset på stort set alle områder,” siger afdelingsleder **Tom Hansen** fra Arbejdsfagligt Center under Arbejdstilsynet.

Problemet viser sig blandt andet ved, at pædagogmedhjælperne har 16,1 sygedage om året i gennemsnit, mens landsgennemsnittet er cirka 13 dage.

De psykiske arbejdsskader udgør alene mere end hver tredje skadesanmeldelse til Arbejdstilsynet. Foreløbig viser en opgørelse fra Arbejdstilsynet i september 2010, at der ud af 434 institutioner var arbejdsmiljøproblemer på 250 af arbejdspladserne, der udløste enten vejledninger eller påbud.

I 2010 begyndte Arbejdstilsynet at kigge nærmere på hele børnepasningsområdet. Det er et af de særlige indsatsområder, som Arbejdstilsynet har udpeget og vil holde øje med foreløbig frem til 2020.

Den endelige udformning af arbejdsmiljøindsatsen skal vedtages ved lov, og det sker i begyndelsen af 2011. ★

john.peters@skriveren.dk

Grim femteplads

Daginstitutionerne ligger på 5. pladsen over arbejdspladser med flest anmeldte psykisk betingede arbejdsskader. Der findes ingen særskilt opgørelse for SFO'erne. **Kilde:** Arbejdstilsynet, september 2010.

Et benhårdt arbejde

Arbejdet i en SFO er hårdt både psykisk og fysisk, siger pædagogmedhjælper **Vibeke Kristensen**, der selv har flere arbejdsskader.

Af John Peters ★ foto: Søren Holm

Arbejdet i en SFO er ikke for sarte sjæle, for både det fysiske og det psykiske pres er konstant. Det kan **Vibeke Kristensen**, der er pædagogmedhjælper i Vorup Skoles SFO i Randers, snakke med om.

“Det slider at arbejde med store børn, der gerne vil tumle, og for mit vedkommende gik det galt, da jeg en dag skulle tjekke en

“Arbejdet med store børn, der gerne vil tumle, slider,” siger Vibeke Kristensen, der **har fået anerkendt en arbejdsskade** med en méngrad på 15 procent efter en ufrivillig trillekur.

krybetromle, inden den blev taget i brug. Mens jeg sad i

den, begyndte et af børnene at trille med den, og jeg landede så uheldigt, at min skulder blev ødelagt,” fortæller Vibeke Kristensen.

Hun har siden fået en méngrad på 15 procent og lever med smerterne. Men ud over det hårde fysiske arbejdsmiljø, ser hun også det psykiske slid, man bliver udsat for i SFO'erne, som et vanskeligt problem. Som FOA-fællestillidsrepræsentant kender hun arbejdsvilkårene i andre SFO'er:

“Vi har jo en del børn, der har ADHD eller autistiske

symptomer, og jeg og mine kolleger er ofte udsat for direkte

vold. Og de verbale, ofte meget svinske tilråb, gør altså noget ved mennesker. Det sætter sig som stress med risiko for, at man bryder sammen psykisk.

Samtidig mærker hun den usikkerhed, mange pædagogmedhjælpere føler, fordi kommunerne er begyndt at sende fyresedler til deres medarbejdere.

“Det er med til at øge de samlede belastninger, som gør et hårdt job endnu mere barskt,” siger Vibeke Kristensen. ★

john.peters@skriveren.dk

Tre skurke

Arbejdstilsynet registrerer ca. 2.300 arbejdsbetingede lidelser om året i daginstitutionerne.

Arbejdspladsvurderingerne (APV'erne) fra pædagogmedhjælperne peger på tre hovedproblemer:

- Psykisk arbejdsmiljø
- Støj
- Indeklima.

Kilde: KL, Arbejdstilsynet, FOA og BUPL

[Bag om ordet]

Méngraden er et udtryk for, hvor meget en arbejdsskade begrænser arbejdsevnen. Arbejdskadestyrelsen bruger en særlig tabel, méntabellen, til at fastsætte méngraden. Se mere: www.ask.dk

Sakset fra foa.dk

17.12

Erhvervsuddannelser får sparekniven

Regeringen er langt fra sit mål om, at 95 procent af alle unge skal have en uddannelse. Mere end hver sjette siger nemlig farvel til uddannelsessystemet efter folkeskolen, viser en ny analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE). Samtidig sparer regeringen 332 millioner kroner på erhvervsuddannelser i næste års finanslov.

16.12

Tandlægen på efterløn er en myte

Efterlønnere er ikke 60-årige tandlæger, der hygger sig på golfbanen. Derimod er medlemmer af FOAs a-kasse i top tre, viser en ny rapport fra A-kasserens Samvirke. Fødevareforbundets a-kasse med blandt andet slagteriarbejdere er på 1. pladsen, 3Fs a-kasse på 2. pladsen og FOAs a-kasse på 3. pladsen med 58,5 procent, der bruger deres mulighed for efterløn.

13.12

FOA: Stop misbrug af aktivering

Antallet af ekstraordinært ansatte på FOAs område er steget fra 8.295 i 2009 til 11.769 i første halvdel af 2010, viser et notat, som FOA har udarbejdet på baggrund af tal fra FLD. Udviklingen får nu FOA til at kræve, at loven bliver lavet om, sådan at forskellen mellem private og offentlige løntilskudsjob bliver fjernet.

08.12

Fyrede får ret til efteruddannelse

Opsagte medarbejdere i hjemmeplejen i Lolland Kommune har ret til at uddanne sig i deres opsigelsesperiode. Det er aftalt mellem kommunens borgmester, Stig Vestergaard, og formanden for FOA Lolland, Anette Jørgensen. 30 sosu-medarbejdere i kommunen har fået at vide, at de vil blive opsagt. I forvejen har et lignende antal mistet deres job i ældreplejen det seneste års tid.

Læs flere nyheder på foa.dk

De seneste fem år har Gigi Ana Delfin arbejdet i centralkøkkenet i De Gamles By i København.

Dit fag afgør dine rettigheder

Hvis man ikke har **det rigtige job**, kan man arbejde længe i Danmark uden at optjene rettigheder i forhold integrations-lovene. Rengørings- og køkkenarbejde duer ikke.

Af Finn Danielsen ★ foto: Lizette Kabré

Når de danske myndigheder skal finde ud af, om en udlænding med opholdstilladelse i Danmark også har fortjent at få sin ægtefælle til landet, betyder det meget, hvilket slags job den herboende har.

Det viser en ny afgørelse, hvor et FOA-medlem, **Gigi Ana Delfin**, har fået afslag på familiesammenføring med sin filippinske mand.

“Ministeriet har lagt vægt på, at arbejdet som rengøringsassistent og køkkenmedhjælper ikke kan anses for integrationsfremmende,” hedder det i begrundelsen for afslaget.

Integrationsministeriet mener ikke, at rengørings- og køkkenarbejde giver fast tilknytning til arbejdsmarkedet og heller ikke, at det kan bidrage til at lære dansk.

Dybt urimeligt

Integrationsministeriets holdninger har gjort FOA-formand **Dennis Kristensen** vred.

“Det er både dybt urimeligt og meget ubehageligt, at det kan være afgørende for en familiesammenføring, om man er veluddannet og højt-lønnet eller det modsatte. Det hører i den grad ikke hjemme i det danske velfærdssamfund.”

“Tror de mon, at jeg **snakker filippinsk** med mine danske kolleger?” spørger Gigi Ana Delfin forundret.

Det er især FOAs og 3Fs medlemmer, som kommer i klemme, mener Dennis Kristensen. FOA overvejer derfor, hvordan forbundet kan støtte sit medlem i en eventuel retssag.

“Hvis vores medlem vil føre en sag, kommer den jo til at handle både om hende og hendes fag.”

Familien uden betydning

Jobbets helt afgørende betydning for ministeriets vurdering fremgår også af, at andre forhold nedtones. Hverken Gigi Ana Delfins store familie i Danmark eller parrets treårige søn, der går i dansk børnehaven, har tilstrækkelig betydning til at ændre ministeriets vurdering af sagen.

fida@foa.dk

Der skal fast arbejde til

4-5 års fast arbejde i Danmark er en betingelse for, at en udlænding kan få sin ægtefælle til landet, og der lægges vægt på, at arbejdet er egnet til at sikre integration i det danske samfund og blandt andet giver gode muligheder for at snakke dansk.

Kilde: Integrationsministeriet

Så mange familiesammenføres

I 2009 ansøgte 6.184 udlændinge om familiesammenføring i Danmark. 4.479 fik det heraf var 3.662 ægtefæller eller faste samlevende. Der er typisk omkring 6.000 ansøgninger årligt, hvoraf cirka 1/3 afvises.

Kilde: Udlændingeservice

Man bliver ikke dansker af at lave mad

10 år på det danske arbejdsmarked rakte ikke til, at Gigi Ana Delfin kunne få sin filippinske mand til Danmark. Hun har nemlig **gjort rent og lavet mad**.

Af Finn Danielsen ★ foto: Lizette Kabré

30-årige **Gigi Ana Delfin** er filippinsk statsborger, men har boet i Danmark siden 1999. Hendes mor, søskende og andre familiedemedlemmer bor i Danmark. Hun har også en søn på tre år, og nu vil hun gerne have sin mand, barnets far, til landet.

Men det kan ikke lade sig gøre. De danske myndigheder har givet afslag på ansøgningen om familiesammenføring, og forklaringen er Gigis arbejde. Hun har gjort rent og lavet mad. Og det bliver man ikke rigtig dansker af, mener Integrationsministeriet.

“Jeg føler, at det er unfair, og at jeg bliver diskrimineret. Jeg synes, jeg får at vide, at jeg ikke hører til i Danmark,” siger Gigi Ana Delfin.

Gode kolleger

Gigi har haft fast arbejde i 10 år, kun afbrudt af korte perioder med ledighed og en barselsorlov. De sidste fem år har hun været ansat på fuld tid i centralkøkkenet i De Gamles By i København. Hun er meget glad for sine kolleger, som hun også mødes med privat.

“Vi er som en lille familie. Vi snakker godt sammen, hjælper hinanden med opgaverne, krammer og støtter, når der er nogen, der har problemer.”

Gigi synes, at fællesskabet på hendes arbejdsplads styrker hendes integration og forstår ikke, at myndighederne mener det modsatte.

“Tror de mon, at jeg snakker

filippinsk med mine danske kolleger? Jeg har jo taget dansk sprog og livsstil helt til mig.”

Uvis fremtid

Gigi aner ikke, hvad hun nu skal gøre. Samlivet med manden foregår mest på Skype og internet, for han må kun være i Danmark i kortere perioder på turistvisum. Og hun kan jo bare flytte til Filippinerne, siger de i Udlændingeservice. Eller til Malmø lige som alle de andre, der har samme problem. Det har Gigi overvejet, men synes ikke, at det er en løsning.

“Det er jo i Danmark, at jeg har mit liv. Her er min søn født og har sin børnehaven, her er min familie og mine venner, og her har jeg mit arbejde.”

Far ervæk

Gigis mand er sygeplejerske og måske kan det på længere sigt give ham adgang til det danske arbejdsmarked, hvis Sundhedsstyrelsen godkender det.

Tiden går, Gigi savner sin mand, og treårige Vince Miguel, længes efter sin far. Han forstår slet ikke mors forklaringer.

“Efter at jeg har fulgt min mand til lufthavnen, spørger min søn, hvor far er. Han tror ikke på, at han er væk og leder hele lejligheden igennem for at finde ham. Han græder hele natten, da det ikke lykkes.”

Hvad siger ministeren?
se næste side

fida@foa.dk

Forskelsbehandling af kvinder

Det er indirekte forskelsbehandling, men ikke diskrimination, når rengørings- og køkkenarbejde ikke anses for lige så integrationsfremmende som andre fag.

Af Finn Danielsen

Institut for Menneskeretigheder, (IMR), vurderer, at afgørelsen i Gigi Ana Delfins sag 'formentlig' ikke kan anses for diskrimination, altså ulovlig forskelsbehandling.

"Men når ministeriet bruger det argument, at rengøring og køkkenarbejde ikke er integrationsfremmende, så forskelsbehandler de indirekte kvinder og kvinder med anden etnisk

baggrund, fordi der er en overvægt af disse grupper i fagene," siger afdelingsleder **Susanne Nour** fra IMR.

Man taler om 'indirekte forskelsbehandling', når noget tilsyneladende neutralt, der skal have samme betydning for alle, reelt rammer nogle grupper mere end andre. Og det er i modsætning til egentlig diskrimination ikke i alle tilfælde ulovligt.

"Til gengæld giver sagen anledning til at diskutere, hvordan integration kan ske via arbejdsmarkedet. Hvis samfundet ikke anser rengørings- og køkkenjob for integrationsfremmende, hvordan skal man så kunne arbejde sig til integration," spørger Susanne Nour.

fida@foa.dk

Ministeren vil ikke svare

Integrationsminister Birthe Rønn Hornbech gider ikke svare på, hvorfor FOA-job ikke fremmer integrationen.

Af Finn Danielsen

I Folketinget har integrationsminister **Birthe Rønn Hornbech** fået flere spørgsmål om begrundelsen for at give afslag på familiesammenføring i Gigi Ana Delfins sag.

Johanne Schmidt-Nielsen fra Enhedslisten ville gerne vide, hvorfor 10 års arbejde med rengøring og madlavning ikke fremmer integration, om højtlojnnede job er bedre til det, og om ufaglærte FOA-job generelt svækker mulighederne for integration?

Hun var ikke tilfreds med ministerens første svar og spurgte derfor igen. Men også i anden runde leverede mini-

steren samme svar på alle spørgsmål og gik helt uden om det konkrete indhold.

"Ministerens svar er ufor-skammede, men det største problem er, at hun ikke fortæller, hvilke retningslinjer der afgør, om et job er integrationsfremmende. Når det er umuligt at gennemskue reglerne, trues retssikkerheden," siger Johanne Schmidt-Nielsen. Hun vil stille opfølgende spørgsmål til ministeren om netop retssikkerheden.

Fagbladet FOA har forgæves forsøgt at få en kommentar fra integrationsminister Birte Rønn Hornbech.

fida@foa.dk

? Mener ministeren, at 10 års arbejde som køkkenmedhjælper og rengøringsassistent ikke er integrationsfremmende, og i så fald hvorfor?

scampix

Spørgsmålet kan ikke besvares, fordi svaret vil indeholde fortrolige oplysninger af personfølsom karakter.

? Mener ministeren, at ufaglærte jobs i det offentlige på FOAs område ikke er integrationsfremmende, og i så fald hvorfor?

Spørgsmålet kan ikke besvares, fordi svaret vil indeholde fortrolige oplysninger af personfølsom karakter.

? Mener ministeren, at et højtlojnnet job er mere integrationsfremmende end et lavtlojnnet job?

Spørgsmålet kan ikke besvares, fordi svaret vil indeholde fortrolige oplysninger af personfølsom karakter.

Statsligt omsorgsvigt

Af Finn Danielsen ★ foto: Lizette Kabré

Peer Poulsen er leder af Købnerkirkens Børnehave, hvor Gigi Ana Delfins treårige søn har plads, og han er foruroliget over, at drengen efter afslaget på familiesammenføring igen skal undvære sin far.

“Vince har et varmt forhold til sin far, men drengen oplever det som svigt, når faren er nødt til at forlade ham gentagne gange. Det er komplet uforståeligt for ham, at hans far skal rejse igen.”

Peer Poulsen har i et brev til Udlændingesservice gjort opmærksom på, at de gentagne brud mellem Vince og hans far er skadelige for barnet.

“Drengen vil på den måde opleve mistillid ikke kun til sin far, men på længere sigt også til andre,” siger Peer Poulsen.

Børnehavens personale oplever filippinerne som en velfungerende familie med en mor, som taler glimrende dansk og er fuldt integreret i det danske samfund, fortæller Peer Poulsen. Derfor undrer han sig meget over afslaget på familiesammenføring.

“Jeg synes faktisk, der er tale om en slags omsorgssvigt.”

fida@foa.dk

Afslaget fra Udlændingesservice er et udtryk for **omsorgssvigt**, lyder det fra Peer Poulsen, leder af Købnerkirkens Børnehave, hvor treårige Vince går.

Er det i orden, at visse fag ikke anses for integrationsfremmende?

Gå ind på foa.dk/fagbladet og giv din stemme.

Hvis samfundet ikke anser rengørings- og køkkenjob for integrationsfremmende, hvordan skal man så kunne arbejde sig til integration?

SUSANNE NOUR, INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER

Venstre-ordfører: Det hænger ikke sammen

Af Finn Danielsen

“Jeg anser ikke det at være køkkenassistent for et mindre vigtigt arbejde end noget andet – eller mindre integrationsfremmende,« siger **Karsten Lauritzen**, integrationsordfører for regeringspartiet Venstre.

Han er overrasket over, at Integrationsministeriet kan afvise familiesammenføring, fordi den herboende gør rent eller laver mad.

“Vi stiller krav om, at familien skal kunne forsørge sig selv, men jeg har ikke oplevet og er ikke bekendt med, at man kigger på det kon-

krete arbejde. Det har vi bestemt ikke haft noget politisk ønske om.”

Karsten Lauritzen er opmærksom på, at mange indvandrerkvinder netop får arbejde inden for rengøring og madlavning.

“Og det hænger jo ikke sammen, det er en forkert model. Men jeg har ikke været vidende om, at Udlændingesservice kan lægge den slags fortolkninger i kravet om selvforsørgelse. Det vil jeg tage en nærmere snak med ministeren om.”

fida@foa.dk

Mere udenoms-snak fra Rønn

“Det beror på en konkret og individuel vurdering, om den herboendes beskæftigelse er særligt egnet til at medvirke til integration.” Sådan svarer Integrationsminister **Birthe Rønn Hornbech** på de opfølgende spørgsmål fra Johanne Schmidt Nielsen fra Enhedslisten om, hvilke job der anses for integrationsfremmende.

Kærlighed uden grænser

Rengøring og køkkenarbejde kan ikke berettige til at udøve kærlighed på dansk grund, hvis det danske statsborgerskab ikke i forvejen er i hus. Det er budskabet i en konkret afgørelse efter de hidtidige regler for ægtefællesammenføring. En afgørelse, der er den barske besked til et filippinsk FOA-medlem og hendes ægtefælle, der bor i Filippinerne.

Og ikke alene har det 30-årige FOA-medlem, der har arbejdet i Danmark i 10 år, 'kun' ernæret sig ved rengøring og køkkenarbejde. Hun har oven i købet provokeret Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration ved i perioder kun at kunne finde arbejde på deltid.

En værre cocktail kan ministeriet åbenbart ikke forestille sig. Rengøring, køkkenarbejde, ledighed og deltidsbeskæftigelse. Det er tilsyneladende den direkte opskrift på manglende inklusion. Så hjælper det ikke, at FOA-medlemmet taler flydende dansk.

Jeg fatter det simpelthen ikke. Oppe i mit hoved er arbejdspladsen det bedste middel til inklusion. Samarbejdet med andre, frokostpausen, den daglige snak om småt og stort, at være del af et kollegialt fællesskab hjælper i den grad inklusion på vej.

Vi kan lige så godt sige det klart og tydeligt: Den danske elite – de, der uddannelsesmæssigt og indtægtsmæssigt har deres på det tørre – vil sikre sig selv mulighed for at få deres veluddannede og højtlønnede ægtefæller ind gennem den danske sikkerhedsmur. Til gengæld skal posen snøres så stramt til, at den kortuddannede og lavtlønnede ægtefælle kan holdes ude på den anden side af muren.

Når et samfund begynder at ville styre, hvem der må forelske sig i hvem, så er noget gået galt. Så er det tid at sige fra. Så er det tid til igen at begynde at tale om anstændighed, retfærdighed og fælles ansvarlighed. ★

Dennis Andersen

Kort sagt En filippinsk mand har fået afslag på at blive familiesammenført med sin hustru, der i 10 år har boet og arbejdet i Danmark. Begrundelsen er, at rengørings- og køkkenarbejde ikke anses for integrationsfremmende.

 Læs mere
side 8-11

FOA.dk

Uværdigt at skulle starte forfra

9. december

Hvis jeg overgår til et fleksjob på grund af nedslidning, vil jeg kun få løn efter grundlønnen, som starter ved løntrin 16. Selv om jeg har mange års erfaring samt en voksenpædagoguddannelse med i rygsækken. Det er uværdigt at skulle starte forfra, fordi overenskomsten ikke har fulgt med den gamle uddannelse. Hvorfor kan løntrinnet ikke starte på trin 18, så vi er på lige fod med sosu-hjælperuddannelsen?

Gitte Bredal Carøe

FOA.dk

Ring efter en dyrlæge!

21. november

På et lille plejecenter havde de bestilt en robot-hund, som var i stand til at logre, gø og gi' pote. Desværre kunne den ikke flytte sig ved egen hjælp – hvilket medførte, at en mandlig beboer konstant sad bekymret og så på, at hunden ikke blev luftet, fik mad og vand. Han havde selv haft hund hele livet – vidste hvad det indebar af ansvar. Efter en uges tid, hvor alle nysgerrige havde brugt hundens batterier, lød den mildest talt dødssyg, og den mandlige beboer blev mere og mere bekymret. Trods sin demenssygdom udbrød han en dag klokkeklart: "Nu skal I sgu ringe efter en dyrlæge!"

Mette Møller Larsen,
social- og sundhedsassistent

Håber virkelig ikke, mine børn bliver forelsket i en fra et andet land, for vi er i vores familie ikke højtloønnede og har heller ikke bunker af penge på kistebunden.

LISE JØRGENSEN

Hvad mener du?

Her bringer vi uddrag af debatten på foa.dk. Skriv til foa.dk/fagbladsdebat

Sendt til redaktionen Giver forkert indtryk af pensionen

7. december

Under overskriften "PenSamkunder får større valgfrihed" forsøger I i fagbladets december-nummer at få Danmarks dårligste pensionsordning til at fremstå som en fleksibel og fantastisk ordning.

Beregningerne i bladet giver et helt forkert indtryk af, hvad man kan forvente, når man skal på pension. Vi er rigtig mange, som kun opnår det halve af, hvad der vises i bladet. Det er rystende, hvordan I er med til at snyde medlemmer, som ikke har indsigt i pensionsordninger.

Morten Gaardsdal

Sendt til redaktionen Ingen pause i 6 timer!

16. november

Jeg er nyudlært social- og sundhedshjælper. Jeg har

bestemt mig for at søge væk fra branchen og dens urimelige arbejdsforhold så hurtigt som muligt. Føler simpelthen, at jeg sætter min egen sundhed på spil ved at gå på arbejde. Andre mennesker, der møder kl. 7, har vel for det meste pause både kl. 9 og 12. Vi må tage til takke med en times rengøring på det tidspunkt. Som om vi ikke også har behov for at spise og komme på toilettet. Føler ikke engang, at jeg har mulighed for at få de kalorier, jeg har behov for til at stå igennem arbejdsdagen med.

Kristine Anita Jensen

FOA.dk Når penge styrer kærligheden

10. december

Hvor er det ærgerligt, når penge kommer til at styre menneskers ret til kærlighed. Det kan vi på ingen måde støtte op omkring i et demokratisk samfund. Håber virkelig ikke, mine børn bliver

forelsket i en fra et andet land, for vi er i vores familie ikke højtloønnede og har heller ikke bunker af penge på kistebunden.

Lise Jørgensen

Sendt til redaktionen Overtræk

29. oktober

Hjælp – jeg har nu et kæmpe overtræk på min omsorgsgivende kassekredit Ikke så underligt – har nærmest været med lige siden, man gav det hvide snit

Også kaldet lobotomi i faglig tale Fik enhver tankevirkosomhed til at gå i dvale

Psykatrien har i den grad fået svære kår Det er blevet gradvist værre år for år

Ildsjaele er røget ned på stribe Kun ganske få er det lykkedes at gribe ...

Glenn Livervall

Læs digtet i sin helhed på foa.dk/fagbladet/fagbladsdebat

Krav om tryghed

Tryghed er det vigtigste krav ved overenskomstforhandlingerne. Det mener næsten hvert andet FOA-medlem. Læs temaet i dette nummer og skriv gerne, hvis du har en mening om det.

Skriv din mening på www.foa.dk/fagbladsdebat

Vær med i debatten

På disse sider bringer vi uddrag af debatten, som foregår på FOAs hjemmeside. Skriv dit debatindlæg på www.foa.dk/fagbladsdebat eller send det til redaktionen@foa.dk. Debatindlæg vil blive bragt i uddrag her i bladet. De uforkortede indlæg vil kunne findes på foa.dk.

Bi

1

2

3

led jagt

Kort

Projektet i Mejsen

har fået 400.000 kroner i støtte af Århus Kommune. Pengene er kommet fra en pulje, der hedder RULL MINI, hvor ledere og medarbejdere i skoler, dag- og fritidstilbud, kan søge midler til forbedring af læringsmiljøer, hvor der ikke kræves væsentlige ændringer.

Leg med kameraer og computere i Den Integreerede Institution Mejsen i Gellerupparken i Århus **udvikler børnene** på alle måder. Børnene bliver bedre til det sproglige, sociale, mentale og følelsesmæssige.

Af Per Vinther ★ foto: Søren Holm

1 Fangeleg er en af de mest populære kame-ralege. Det er såre simpelt: To børn udpeges til at være *den*. De skal så tage billeder af de andre børn, der løber rundt. Når de har 'fanget' et ansigt, er vedkommende 'død'. Legen slutter, når den sidste er indfanget af kameraet.

2 Skat. I dag har Mejsen over 100.000 billeder, og det er en skat, der bruges rigtig meget i det daglige. Det giver afsæt til en masse snak, eventyr og fortælling, og det er meget givende for børnene at genfortælle historierne.

3 Medieleg. Både børn og ansatte er med i legen, der foregår under store grin og mange spontane udbrud. De kalder det medieleg, og det opstod for syv år siden. Siden har de udviklet projektet sammen med Klaus Thestrup, der forsker i børn og medier. Meningen er at bruge det sammen med andre institutioner.

4 Genfortælling. I Mejsen er der ingen danske børn – det sidste gik ud i 1995, og børnene i dag er arabere, kurdere og somaliere. I forhold til den gruppe børn er medielegen virkelig god. Den udvikler sproget, fordi de snakker og genfortæller historierne.

Rapport renses hjemmeplejen

Over 90 procent af de københavnske borgere får den hjemmehjælp, de er blevet lovet. Dermed kan medarbejderne i hjemmeplejen ryste TV2s anklager om snyd og svigt af sig.

I sommeren 2010 blev flere af FOAs medlemmer **hængt ud** for at svigte borgerne i Håndværkerhavens Hjemmepleje.

Borgerne i Københavns Kommune får den hjemmehjælp, de er visiteret til. Det viser en ny uvildig undersøgelse, som revisionsfirmaet KPMG har lavet for Københavns Kommune.

I rapporten fremgår det, at 91 procent af borgerne oplever, at hjælperne i høj eller meget høj grad udfører den hjælp, som borgerne er blevet tildelt af kommunen. Og 80 procent af borgerne er tilfredse eller meget tilfredse med den hjemmehjælp, de modtager. Kun 1,5 procent af borgerne oplyser, at hjemmehjælperne ikke dukker op, ikke har tid eller ikke vil hjælpe.

Ikke hold i anklager

Undersøgelsen blev bestilt af Københavns Kommune i kølvandet på TV2s reportager

fra Håndværkerhavens Hjemmepleje i sommeren 2010. I TV2s indslag fremstod det, som om der var tale om et generelt problem med snyd og svigt i den københavnske hjemmepleje. Anklagerne lød på, at medarbejderne holdt timelange pauser, gik på restaurant eller shoppede i arbejdstiden. Men nu konkluderes det altså i rapporten, at der ikke var hold i de anklager.

Sundheds- og omsorgsborgmester **Ninna Thomsen** udtaler blandt andet i en pressemeddelelse, at:

“Vores medarbejdere kan ryste den urimelige mistanke af sig, som sommerens mediestorm førte med sig.”

I alt har 2.200 københavnere, der modtager hjemmehjælp, deltaget i undersøgelsen. ★

mdar@foa.dk

Sagen om Fælledgården forældet

En procedurefejl hos anklagemyndigheden har ført til, at sagen om brug af skjult kamera på Fælledgården blev erklæret forældet i Landsretten.

Det var et hårdt slag for social- og sundhedsassistent **Jesper Christensen**, som arbejdede på Fælledgården og derfor har fulgt sagen nøje.

“Jeg har virkelig fået krænknet min retsbevidsthed. Men samtidig er det vigtigt at holde fast i, at vi vandt i Byretten, og vi tabte ikke i Landsretten. Den er røget på grund af en procedurefejl,” konstaterer Jesper Christensen.

Den eneste del af sagen, der fortsatte i Landsretten, var den om, hvorvidt de to journalister fra Bastard Film havde overtrådt deres tavshedspligt. Det havde de, vurderede seks dommere. Journalisterne blev derfor idømt 10 dagbøder a 500 kroner, en erstatning på 50.000 kroner til en beboer samt at betale sagens omkostninger.

kk.dk - skriv 'Københavnere er tilfredse med hjemmepleje' i søgefeltet.

det virker

Et FOA-medlem præsenterer hver måned et sted, **en aktivitet eller et redskab**, som giver arbejdet et kvalitetsløft, sparer tid eller løser et reelt problem. Har du lyst til at fortælle om dit, så skriv til redaktionen@foa.dk.

Det store idol

I skramloteket henter børn inspiration hos den canadiske designer Shane Brox, forfatter til bogen "Shanes Verden", hvor han forvandler hverdagskrammel til sjove figurer i fantastiske universer. Han er deres store helt.

Herfra kommer skramlet

Materialerne til Myretuens skramlotek kommer fra de ansattes og børnenes private hjem. Altså billigt, men ikke gratis, for der bruges masser af lim, malertape, maling og pensler. Ideen kom, da institutionen lavede tasker af gamle cykelslanger og fik ventiler til overs. Dem satte de på pinde som små fugle, og så udviklede det sig.

Store skrammelprojekter

"Det største, vi har lavet, var nok et lyserødt slot af papkasser, rør, blomster og den slags," fortæller Anette Frederiksen. "Og så dengang vi inviterede Københavns børne- og ungdomsborgmester Anne Vang til en udstilling af børnenes drømmelegeplads med masser af legesager, de selv havde bygget."

For et par år siden fik pædagog Anette Frederiksen og hendes kolleger i Myretuen i København ideen til et **skramlotek** – en samling udtjente genstande, som børnene kan bygge nye ting af.

Det danner nye fællesskaber

Hvad laver børnene i skramloteket?

Alt muligt. Hvad de vil – det er deres frirum. Jeg er kun med som hjælper, og fordi jeg synes, det er sjovt og selv har en krøllet fantasi.

En lille pige kan godt finde på at bygge et dukkehus, men generelt er der ikke forskel på, hvad piger og drenge laver. De arbejder ofte sammen. For nylig havde vi en masse skruer og ledninger, og så lavede alle robotter.

Tager det ikke meget plads? Det er forskelligt. Lige for tiden fylder det kun to hylder, nogle gange fylder det to stuer. Hov, nu får vi lige en hel sæk med ting! Det er spændende!

Er der pædagogiske gevinster i det?

Ja, masser. For mig er det vigtigste nok, at børnene lærer at tænke åbent og tro på, at ting kan lade sig gøre. At man for eksempel godt kan få glas og metal eller en rund og en firkantet ting til at hænge sammen. Og så stimulerer det fantasien, giver praktisk viden og udvikler formsansen. Der opstår også nye venskaber i skramloteket, fordi børn, der ellers ikke leger med hinanden, pludselig finder sammen dér – også på tværs af alder. Det ser jeg tit. ★

Anette Frederiksen, pædagog i Myretuen, med et af børnenes skrammelværker: En skøn dinosaur, klistret sammen af forskellige materialer og malet grøn.

fagligt talt

Regeringsudspil øger privatiseringen

Privat børnepasning med profit var den meget ram-mende overskrift, da Jyllands-Posten for nylig beskrev regeringens udspil om øget privatisering på daginstitutionsområdet. Selv pakker regeringen sit forslag lidt pænere ind, når socialministeren forklarer regeringens ønske om mere konkurrence med, at "mangfoldighed kan bidrage til at øge væksten og udvikle nye løsninger".

I udspillet lægges der op til at øge privatiseringen ad flere veje. En lovændring skal forbedre muligheden for at trække overskud til ejerne ud af institutionernes drift, og derudover skal der skabes mulighed for såkaldt afknopning.

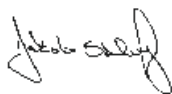
Afknopning er en model for privatisering, hvor kommunalt ansatte får mulighed for at danne et privat selskab, der kan overtage en kommunal opgave. Modellen har i årevis været anvendt i Sverige,

hvor den har banet vej for privat overtagelse af et meget stort antal kommunale institutioner. Nu skal en tilsvarende proces sættes i gang her i landet. Gennem gratis konsulentbistand og uddannelse til medarbejdere, der ønsker at om-danne deres institution til en privat virksomhed.

Idéen blev allerede lanceret for seks år siden af Udliciteringsrådet, men nu skal alle sejl åbenbart sættes til for at gøre det så vanskeligt som muligt at standse privatiseringen af daginstitutionerne. I FOA vil vi gøre, hvad vi kan for at modvirke en sådan udvikling, og vi opfordrer partierne i oppositionen til at undsige forslaget og garantere en tilbagerulning af privatiseringerne efter et kommende valg. ★

Vi opfordrer partierne i oppositionen til at undsige forslaget og garantere en tilbagerulning af privatiseringerne efter et kommende valg.

I FOA vil vi gøre, hvad vi kan for at modvirke en sådan udvikling, og vi opfordrer partierne i oppositionen til at undsige forslaget og garantere en tilbagerulning af privatiseringerne efter et kommende valg. ★

Kort sagt Regeringens udspil **Vækst og fornyelse gennem øget konkurrence** vil øge privatiseringen på daginstitutionsområdet. FOA vil gøre, hvad vi kan for at modvirke en sådan udvikling.

Af Jakob Sølvhøj, sektorformand ★ foto: Jørgen True

nyt

Foto: Colourbox

Fire ud af fem

Så mange af de mandlige studerende, der er ved at uddanne sig til pædagoger og social- og sundhedsassistenter, vil anbefale deres uddannelse til andre mænd.

Kilde: Ph.d.-afhandlingen **Mænd og omsorg hvorfor (ikke)?**

FOAs a-kasse er nummer et

FOAs A-kasse klarer sig bedst i Pensionsstyrelsens nye benchmarking af a-kassernes kvalitet for 2009. Styrelsen har blandt andet målt på:

- medlemmernes klager over afgørelser
- hvor mange afgørelser, der er lavet om
- sagsbehandlings-tiden.

Ja og nej til Pen-Sam-ændringer

På et møde den 15. december tog FOAs hovedbestyrelse fat på de spørgsmål om PenSam, som blev udskudt fra et tidligere møde i oktober. Hovedbestyrelsen vedtog, at medlemmernes bidrag til PenSams omkostninger skal beregnes på en anden måde, mens et forslag om større valgfrihed i forvaltningen af pensionsformuen blev stemt ned.

Proteiner til tykke børn

Verdens største kostundersøgelse, **Diogenes**, viser, at godt med proteiner og en kost med et lavt glykæmisk indeks er med til at sænke vægten hos børn og dermed beskytte mod overvægt. »Helt spontant falder forekomsten af overvægt hos børnene med 15 procent i løbet af bare seks måneder. Det er ret enestående. Børnene er hverken på slankekur eller tæller kalorier. De spiser blot en anden kost i familien,« siger leder af Diogenes, professor **Arne Astrup** til videnskab.dk.

[Bag om ordet]

Et højt **glykæmisk indeks** betyder en hurtig blodsukkerstigning, mens et lavt glykæmisk indeks betyder, at kulhydraterne er længe om at blive optaget i blodet.

Foto: Colourbox

Små børn læser bedre

Ved slutningen af 1. klasse er otte ud af ti elever nu gode læsere. Og hvor hver fjerde elev i 1999 var en langsom og usikker læser, er det nu kun én ud af ti i 1. klasse. Det skriver fagbladet Folkeskolen på baggrund af en undersøgelse lavet af **Bent Christiansen**, læsekonsulent i Høje-Taastrup Kommune.

De små siger

Vi er på legepladsen, og jeg henvender mig til det ældste dagplejebarn, Gry på godt to år, og siger: »Jeg går lige ind på toilettet, kommer lige straks ud igen.«

Gry svarer: :

Det må du også godt. Det er godt, du kan sige til, når du skal LAU LÅÅRT.

Indsendt af dagplejer Erna Kidde i Videbæk, som har vundet et gavekort på 250 kroner til COOP Danmark. Du deltager i konkurrencen ved at sende dit sjoveste børnecitat til redaktionen@foa.dk

Et alternativ til kæledyr

Et robotkæledyr kan være med til at styrke relationen mellem beboer og pædagog og gøre beboerne i stand til at tilsidesætte øvrige behov og være fordybet i flere timer. Det viser et pilotforsøg med voksne udviklingshæmmede, som ikke magter kæledyr. Robotten PLEO forestiller en dinosaurunge og er et socialt kæledyr, som kan genkende visse lyde, ligesom den reagerer på at blive aet og snakket til. Den kan købes for cirka 2.500 kroner.

Læs mere om PLEO på www.pleoworld.com

Nordjysk nej til madordninger

Nej tak, vi vil hellere smøre madpakkerne selv. Det er den overvejende holdning blandt de forældre, der er blevet spurgt, om de ønsker en kommunal madordning i daginstitutionerne. Det viser en rundspørge, som P4 Nordjylland har foretaget til de nordjyske kommuner.

- Kun i 12 ud af 162 daginstitutioner ønsker forældrene den offentlige madordning.
- I flere af tilfældene er der sagt ja, fordi der er tale om vuggestuer, som i forvejen har en madordning. I starten af 2011 bliver FOA klar med en oversigt over, hvordan afstemningerne om madordningerne er gået.

Det er ikke, fordi børnene dør af at komme i vuggestue eller bliver kriminelle eller retarderede, men man skal bare se på, hvilke typer personer de her børn udvikler sig til, når de har tilbragt det meste af dagen i vuggestue blandt voksne, som er stressede, og i et miljø, som er udsultet.

Foto: Birgitte Reekilde

Dagplejepladser forsvinder i 2011

61 procent af landets kommuner vil nedlægge dagplejepladser i 2011. Det svarer børnecheferne i en ny FOA-undersøgelse. Børnemangel er den primære årsag til, at kommunerne skærer ned på dagplejepladserne, men der er også andre forklaringer. En, der går igen, er, at forældrene i højere grad efterspørger vuggestuepladser, og derfor vil cirka ti procent oprette flere pladser i vuggestuer og integrerede institutioner.

TIDLIGERE OVERLÆGE, BØRNEPSYKIATER
GIDEON ZLOTNIK, I POLITIKEN.

Nye sprog-værktøjer til de mindste

Forældrerapporter er det seneste hit inden for sprogvurdering. Takket være ny forskning kan det enkelte barn nu sammenlignes direkte med tusindvis af andre danske børn.

Af Karin Svennevig Hyldig ★ foto: Niels Åge Skovbo

tema små børns sprog

Når Oliver på tre ikke er med i de andre drenges leg i børnehaven, kan et mangelfuldt sprog være forklaringen. Måske har han svært ved at forstå forholdsord som 'indeni', 'ovenpå' og 'hen over'.

Vil man finde netop de ord, et lille barn ikke kender, skal man være systematisk og gå helt tæt på.

Og det er muligt med de nyeste værktøjer til sprogvurdering, der bygger på detaljerede undersøgelser af 6.000 danske børn mellem 8 og 36 måneder, som er

lavet ved hjælp af spørgeskemaer til forældrene.

Forældrene ved som regel bedst, hvad deres eget barn kan og ikke kan med sproget, siger **Dorthe Bleses**, lektor og ph.d. i sprogtilegnelse og leder af Center for Børnesprog ved Syddansk Universitet.

Metoden, som i mere end 20 år er blevet testet i andre lande, gør det nu muligt at sprogteste danske børn, inden de fylder tre år.

"Der er stor forskel på den allertidligste sprogtilegnelse. Nogle spurter fra start. Andre tager den mere med ro. Så det er svært at vurdere de yngste på et år eller to," siger Dorthe Bleses, der i den forbindelse gerne vil undersøge, hvilken rolle dagplejen kan få for børnenes sprogudvikling.

"Jeg ser et enormt potentiale i dagplejen. Der er mere ro til dialog, til at lytte, spørge, svare og fordybe sig, end i vuggestuen. Optimale rammer – ikke mindst for de udsatte børn, der måske ikke får så megen sprogstimulering hjemme," siger hun. ★

karin.svennevig@gmail.com

To test til dagplejebørn

Der findes foreløbig to testredskaber til dagplejebørn:

- **Ord og gestikulation** for børn mellem otte og 20 måneder med en liste på 410 ord plus spørgsmål til en række aktiviteter, lege og bevægelser.
- **Ord og sætninger** for børn mellem 16 og 36 måneder. Her er ordlisten på 725 ord og spørgsmålene drejer sig om de første sætninger og bøjninger.

Hvis du er dagplejer og interesseret i at afprøve de nye testredskaber og/eller være med i en undersøgelse, kan Dorthe Bleses kontaktes på bleses@sdu.dk

Bøger fremmer børns sprogudvikling, men at læse højt for fire individualister med meget forskellige interesser er ikke let. Astrid kan hele Halfdan Rasmussens ABC udenad, så har er det lige hende, der 'læser' for alle de andre.

Noget at snakke om og tænke over

Børn har brug for at blive hørt, set, forstået, læst højt for og sunget for, siger dagplejer Trine Andersen, der **stimulerer børnenes sprog** med en blanding af ro og gevaldig gang i den.

Af Karin Svennevig Hyldig ✦ Foto: Niels Åge Skovbo

 Læs videre på næste side ...

Noget at
snakke
om og
tænke
over

tema
små børns sprog

Mange forældre tror, børn lærer at tale af sig selv. Men de lærer det jo af os – af samtalen. Sprog skal proppes ind med suppeskeer!

HELLE BYLANDER, TALE-, HØRE OG LÆSEPÆDAGOG

Jonas er et 'bøgelse'.

☞ “Båsser på! Båsser på!”

For Louie på to et halvt er formiddagsmåltidet et af dagens højdepunkter. Forventningsfuldt har han indtaget sin faste plads og melder klar til at knase, synge og hyggesnakke sig gennem den dagsorden, der gælder hver morgen klokken halv ni:

“Hvad har vi på i dag?”

“Hvad skal vi synge?”

“Hvad har vi lavet siden sidst?”

“Og hvad skal vi lave i dag?”

“Ja, Louie, du har bukser på. Og hvem har syet dem?” spørger Louies dagplejer, Trine Andersen fra Jelling i Midtjylland.

“Har **famor!**” svarer Louie alvorligt.

I mens er Jonas på knap to ved at bestige sin stol. Med besvær, da hans udsyn sløres af et gult chiffon-tørklæde.

“Er **bøgelse,**” bekendtgør Jonas med en uhyggelig brummen.

Edderkopper i loftet

Lige siden Halloween har spøgelse har været et populært samtaleemne i dagplejen på det lukkede villa-vænge Højager i Jelling. Spøgelse og edderkopper. Derfor lader Trine Andersen indtil videre efterårets kastanje-edderkopper hænge i loftet over spisebordet.

Astrid på snart tre har allerede talt dem og redegjort samvittighedsfuldt for sin påklædning. På formfuldent dansk og med korrekte farveangivelser. Nu rykker hun op i blusen for at vise sin blomstrede undertrøje.

“Se, hva’ jeg har her,” annoncerer hun stolt. Jonas prikker hende beundrende på maven:

”**Balomst!** Fine balomst!” siger han.

Så synger de ‘Jeg er en glad lille cowboy’ plus et par af Trines improviserede sange om tørrede abrikoser og mor, der nok skal komme og hente efter middagsluren.

Formiddagsmåltidet er dagens stjernestund med god kontakt, høj opmærksomhed og fast dagsorden. Her er den lille cowboy ved at gå til ro ved bålet for at sove natten lang.

Hver dag er Trine Andersens fire dagplejebørn ude at få én på opleveren. Her møder Astrid, snart tre år, en børnevenlig hund.

Caroline på et år, der har siddet tavs og set på med et uudgrundeligt gråblåt blik, klapper begejstret.

“Skal vi synge Carolines sang?” foreslår Trine Andersen og sætter i med ‘Jeg gik mig over sø og land ...’

Lige som de fire små individualister om bordet stornyder hun formiddagsmåltidet. En stjernestund med ro på, indfrie forventninger og god øjenkontakt. Tid og ro til at se og høre det enkelte barn.

Ud at opleve

Senere, da de tre store glade og hujende myldrer foran Carolines barnevogn ud i de lukkede stisystemer, bombarderes deres sanser med anderledes hektisk sprogstimulering: En julepyntet have, en knasende vandpyt, en børnevenlig hund – og senere hjemme i Trines baghave: Silkehøns, sansegynge og sandkasse med gravkøer.

Trine Andersen nøjes undervejs med at kommentere præcist og kortfattet:

“Næ, du har fundet et agern!”

“Stop, ikke længere væk nu!”

“Nu skal I se. Jeg har brød til ænderne.”

Klokken 12 er det igen tid til at samles om den hvide voksdug til en rest flæsketeg med sovs og kartofler. En god håndfuld nye ord rigere og i den grad klar til en middagslur.

Louie har åbenbart styr på sit formiddagspensum – i hans alder lærer børn fire-fem ord om dagen. Nu mener han i hvert fald, det må være tid til repetition. Jublen de peger han op i loftet, mens han atter og atter gentager:

“Eddertop – det eddertop dér.” ★

karin.svennevig@gmail.com

Vidste du, at ...

En international undersøgelse har vist, at 15 måneder gamle danske børn i snit forstår 80 ord. Svenske børn på nøjagtig samme alder forstår 130 ord. Forklaringen er, at dansk bliver udtalt mere utydeligt og med færre konsonanter end svensk.

I to års alderen kan de hurtigste børn 700 ord mere end de langsomste.

Drenge lærer sprog lidt langsommere end piger og lærer sig typisk først ord for ting, der bevæger sig og siger noget, som ‘bus’ og ‘støvsuger’. Piger har mere fokus på relationer og lærer typisk tidligt at sige ord som ‘hej’ og ‘farmor’.

De sværeste lyde at lære at sige er dem, der har tre eller fire konsonanter efter hinanden, for eksempel ‘skjorte’ eller ‘skvulpe’.

6 tip om sprogudvikling

Det er ikke tilstrækkeligt **bare at tale** til børnene, hvis man vil støtte deres sprogudvikling, understreger dagplejer Trine Andersen. I sin hverdag lægger hun især vægt på seks ting:

Af Karin Svennevig Hyldig ★ illustration: Lillian Brøgger

1 Kontakt motiverer barnet til kommunikation. Benyt måltider og bleskift til at få øjenkontakt med det enkelte barn.

2 Gentagelser fremmer forståelsen. Når støvlerne skal på, må du gerne bruge ordet 'støvler' ti gange eller mere. "Hvor er dine støvler, skal vi finde dine støvler, nu skal jeg lige hjælpe dig med støvlerne ..."

Vildledende billeder

Nogle af de sprogtest, der bruges i dag stammer fra 70'erne og volder moderne børn besvær, fordi de skal identificere ting og begreber, der var almindelige for 30 år siden.

En del børn kalder denne tegning **salt og peber**, men det rigtige svar er 'batterier'.

Små børn synes, at denne tegning forestiller en **bil**, men det korrekte svar er 'jeep'.

Tegningen her forestiller et 'kamera', men mange børn synes, at det ligner en **vaskemaskine**.

Denne tegning får de fleste til at sige **en pistol**, men det korrekte svar er 'en seksløber'.

Kilde: Ny Viden, SDU, oktober 2010

3 Oplevelser øger behovet for sprog. Der skal være lidt nyt at snakke om hver dag.

Gamle sprogtest bygger på skøn

Der bruges i dag 33 forskellige sprogvurderingsværktøjer til danske børn i alderen nul til seks år, men kun de nyeste bygger på den videnskabelige gennemgang af 6.000 danske børns sprogudvikling, som Center for Børnesprog på Syddansk Universitet gennemførte første gang i 2005. Indtil da skønnede man sig frem til, hvad børn burde kunne sige hvornår.

Sprogets gang

- 8 måneder:** Forstår faste vendinger og ord – gennemsnitsbarnet kan endnu ikke sige nogen ord.
  - 11 måneder:** Siger de første ord som mor, far, tak, ja eller ord med m, n og b.
  - 12 måneder:** Det typiske danske barn forstår nu 43 ord.
  - 2 år:** Taler i korte sætninger på fire-fem ord. Det gennemsnitlige ordforråd er 254 ord.
  - 3 år:** Kan finde ud af at skiftes til at have ordet i en samtale, men afbryder også tit. Kan bøje i ental og flertal (bil – biler), har i gennemsnit et ordforråd på 613 ord, kan lave sætninger med mere end 9 ord samt fortælle små historier.
- Kilde:** Center for Børnesprog

Noget at snakke om og tænke over

tema små børns sprog

4 Interesser gør sproget nærværende. Tal med børnene om ting, der interesserer dem nu og her. Vær opmærksom på, at interesser skifter.

5 Masser af ord. Snak med børnene om alt, hvad der foregår og forklar, hvad ting hedder. To-treårige skal lære tre-fire nye ord om dagen.

6 Pauser til at fordøje alt det nye. Børn har brug for stunder til eftertanke. Man kan ikke bare fylde på fra morgen til aften.

Sådan kan du stimulere sproget

- **Bøger.** Undersøgelser viser, at børn, der tidligt får lov at blade, 'legelæse' og få læst højt, udvikler et bedre sprog. Så køb rigeligt med papbøger, små pixibøger eller billige genbrugsbøger til at lege med.
- **Øregymnastik.** Hørelsen spiller en afgørende rolle, når barnet skal lære at skelne sprogets lyde fra hinanden. Interessen for lyde kan leges ind hos de helt små (fra et år og opefter) ved at gemme et tikkende æggeur eller noget andet, der laver lyd, og lade børnene bruge ørerne til at finde det igen.
- **Lydleg.** Sig dyrelyde og vrøleord, og få børnene til at efterligne. Leg hviskelege. Det er med til at skærpe børnenes fornemmelse for sprogets lyde og udtale.
- **Billeder.** Tag billeder af børnenes aktiviteter, som barnet lægger op på række, så de bliver til en lille historie. En god måde at få sat ord på oplevelser og forbinde sig selv med ordene.
- **Farver og konsistens.** At spille med en samling forskellige bolde er en lærerig leg for de to-fireårige. Snak om hårdhed, blødhed, mønstre og farver undervejs, så børnene både mærker og ser, hvad rød, blød og stribet betyder.
- **Øjenhøjde.** Snak om ting, der interesserer barnet, og lad frem for alt være med at tale ned til børn. De forstår generelt mere end de er i stand til at udtrykke.

Kilder: Håndbog for Sprogvejledere, Dansk Psykologisk Forlag og Sprog og Leg, Pædagogisk Forlag

Dagplejer Trine Andersen er selv mor til tre børn på 10, 12 og 14, oprindeligt uddannet sosu-assistent og ergoterapeut. Mange års arbejde med døve børn og demente ældre har givet hende et optimalt afsæt til at støtte almindelige småbørns sprogudvikling.

Sprogudvikling, en sårbar proces

At tale sammen kræver et kompliceret samspil mellem hørelse, motorik, hukommelse og kultur. Eksperters anslår, at op imod hver femte treårig har brug for hjælp til sprogudviklingen. Typiske vanskeligheder i førskolealderen er:

Kilde: Tale-, høre-, og læsepædagog Helle Bylander

Udtalefejl:

Får ikke nødvendigvis betydning for barnets senere sprogudvikling, men kan være et forvarsel om ordblindhed og læsevanskeligheder. Treårige behøver ikke tale helt rent. De kan være fire-fem år gamle, før de får styr på de sidste hårde konsonanter (en typisk udtalefejl er k, der bliver til t og g, der udtales som d), uden at det er et problem.

Grammatikkoks:

Nogle børnehavebørn står bare og ser på, mens de andre leger. Årsagen kan være vanskeligheder med at bøje og bruge ordene korrekt. I sandkassen er det afgørende at forstå og bruge forholdsord som ovenpå, nedenunder og ved siden af.

Begrænset ordforråd:

Ord kan blandt andet bruges til at argumentere sig ud af konflikter og berige den fælles leg. Det kan altså være belastende at mangle sprog. Hvilke ord, barnet ikke bruger, kan som regel afsløres med en test.

Ramatisering

[Så alle føler sig set, hørt og forstået]

Hvad betyder det?

Ordet henviser til en pædagogisk metode, hvor der arbejdes med at synliggøre og konkretisere tanker, ord, oplevelser og handlinger ved hjælp af selvskabte figurer, som bruges som symboler i en samtale mellem to parter.

Hvor kommer det fra?

Ordet er nyt, skabt af de to pædagoger, som har opfundet ramatiserings-metoden. Inspirationen har de hentet fra de græske ord pan + horama, som betyder bredt syn, deraf panorama. Og fra ordet dramatik, som betyder skuespil.

Hvorfor?

Ramatisering gør det lettere både at få sat ord på egne tanker, oplevelser og idéer – og at modtage andres tanker, oplevelser og idéer. Scenarier og figurerer virker som fødselshjælper for ordene. Man får større selvindsigt og bliver i stand til at udtrykke selv flygtige fornemmelser, som ellers er svære at formulere. Metoden har været brugt som samtaleplatform mellem børn fra ti års alderen og voksne. Erfaringen er, at den åbner for parternes dybere liggende ønsker og motiver – og resulterer i nye idéer og handlemuligheder.

Sådan!

Ramatiserings-gruppen består typisk af fem-seks børn/unge og to voksne. Man vælger et emne – for eksempel: Hvordan undgår vi larm og konflikter? – og sørger for, at der er materialer til at skabe symboler: Piberensere, modellervoks, limpistol, sten eller lignende.

Derefter gennemspiller man fem scenarier:

- **Formidlingsscenario:** Børnene får forklaret de voksnes symboler.
- **Forståelsesscenario:** Børnene korrigerer de voksnes scenario og laver deres egne symboler.
- **Drømmescenario:** Børnene laver deres drømmeverden. Her kan man drømme sig til alt – fra en gokartbane til mere tid til snak med en voksen.
- **Forandringsscenario:** Børnene bliver bedt om at vælge 1-2 af deres drømme og foreslå, hvordan de kan realiseres. Her: Børnene valgte et stillerum, som de selv indrettede og lavede regler for.★

Læs mere

Ramatisering - jeg lytter, når du hører og ser mig!

Af Mette Mørk Christensen og Jane Jenny Sehested. Kan købes på jordform@email.dk for 100 kroner + porto.

Hit med ordet

Er du stødt på et ord inden for pædagogikens verden, du gerne vil have undersøgt? Så mail til redaktionen@foa.dk.

Ramatiseringens mødre

Mette Mørk Bjørnskov (tidligere Christensen) født 1976, leder af den forebyggende institution Trinbrættet, og Jane Jenny Sehested, født 1971, cand. pæd. i antropologi og foredragsholder. Metoden udviklede de, da de skulle skrive speciale som studerende på Københavns Pædagogseminarium i 2002.

Ifølge fagfolk

Søren Langager, lektor på Danmarks Pædagogiske Universitets-skole, Århus Universitet.

“Jeg var skeptisk, da jeg stødte på metoden. Men jeg blev glædeligt overrasket, da jeg så, hvordan den med enkle midler kunne sætte gang i tanker, ideer og handlemuligheder hos hærdebrede unge af anden etnisk herkomst.”

Ida Theodora Wolf Berendsen, udviklingskonsulent og projektleder på Professionshøjskolen UCC.

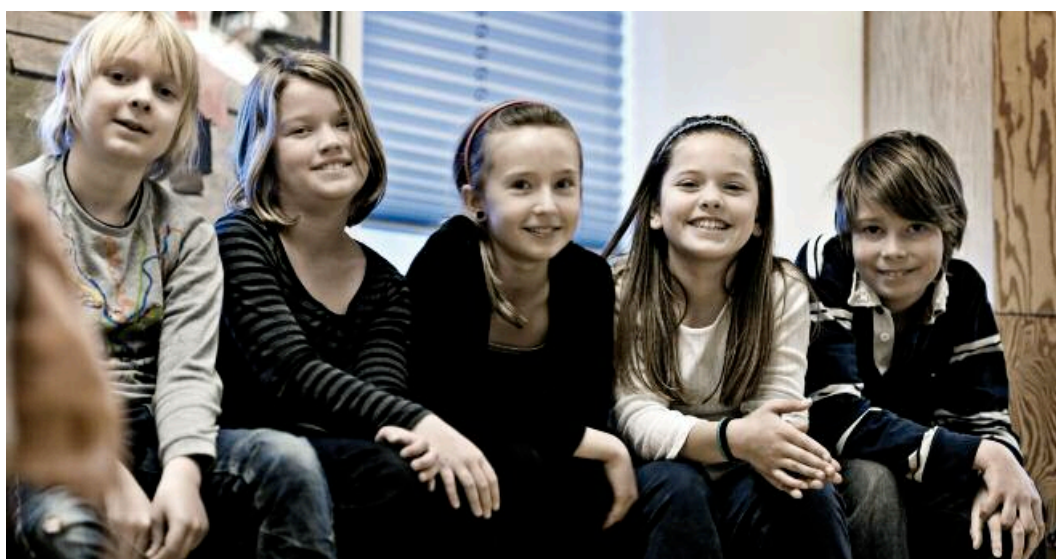

“Metoden kan hjælpe folk til at udtrykke komplekse sammenhænge, som er svære at gøre rede for, fordi de både involverer tanker og sanser. Jeg har med held brugt den på pædagoger, der skulle lave læreplaner for en SFO.”

Børnerådet kræver tv-avis for børn

Børn bekymrer sig om verdens store problemer. Derfor bør de have deres eget nyhedsprogram, mener Børnerådets formand.

Af Jette Rantorp ★ foto: Jørgen True

Børn bliver bombarderet med nyheder overalt – i aviser, på tv, på nettet, i S-togene og på gaden

LISBETH ZORNIG ANDERSEN,
BØRNERÅDETS FORMAND

Børn bekymrer sig om finanskrisen

Børnerådets undersøgelse af fjerdeklasse børns forhold til finanskrisen viser:

- Godt otte ud af ti kender til finanskrisen.
- Flere end hvert sjette barn oplever, at finanskrisen har haft betydning for familiens økonomi.
- Tre ud af fire børn tænker på, hvordan de kan hjælpe til med penge, når familien har pengeproblemer.
- Godt syv ud af ti har hørt om finanskrisen gennem medierne.

DR: Vi er positive

Danmarks Radios mediedirektør, Mikael Kamper, er positiv overfor Børnerådets forslag om en tv-avis for børn.

“Vi ser med positive øjne på idéen om at formidle nyheder i børnehøjde. Derfor følger vi også nøje de erfaringer, man gør sig i vores nabolande på det her område,” siger han til Fagbladet FOA.

En tv-avis for børn

- det ville være en rigtig god idé! Det synes Johan, Emilie, Sofie, Nina og Sebastian fra Jægersborg Fritidscenter.

alvorlige nyheder i et sprog, som børn forstår.

“Børn bliver bombarderet med nyheder overalt – i aviser, på tv, på nettet, i S-togene og på gaden,” siger hun.

“Men nyhederne henvender sig til voksne. Og det kan være voldsomt og frustrerende for børnene, som ikke er rustede til at gennemskue nyhedernes konsekvenser og perspektiver.”

Tiårige kender finanskrisen

Hvordan børn reagerer på nyhedsstrømmen, ved Lisbeth Zornig Andersen blandt andet fra Børnerådets nylige undersøgelse af børns viden om finanskrisen og de følelser, den vækker.

1.226 børn fra fjerde klasse på 66 skoler besvarede et spørgeskema, og otte elever ligeledes fra fjerde klasse blev interviewet.

Krig, finanskrisen og miljøkatastrofer. Ikke ligefrem barnemad, men ikke desto mindre en del af moderne børns dagligdag – uanset om man vil det eller ej.

Derfor kræver Børnerådets formand, **Lisbeth Zornig Andersen**, nu, at børn i Danmark får deres egen tv-avis, der forklarer de

Undersøgelsen viste, at otte ud af ti børn i 10-11 års alderen kender til finanskrisen, og mange er bekymrede, hvis de oplever, at familien har økonomiske problemer.

Sverige og Norge har det allerede

Også på Jægersborg Fritidscenter i Gentofte har de tiårige hørt om globale katastrofer, som kan gøre dem urolige.

“Jeg kan huske jordskælvet i Haiti – det, synes jeg, var rigtig synd for de mennesker. Jeg spurgte min far, om det også kunne ske i Danmark. Han sagde nej,” fortæller **Emilie**.

“Jeg tænker meget på krigen i Afghanistan,” siger Nina, som også tydeligt husker nyheden om det store olieudslip.

Begge piger og deres omkringsiddende kammerater synes, det ville være en god idé med en tv-avis for børn.

Noget man allerede har i en række europæiske lande – blandt andre Sverige, som fem dage om ugen sender **Lilla Aktuellt**, og Norge, som siden starten af 2010 har været i luften med **SuperNytt**. ★

jehr@foa.dk

Jade Carreon arbejdede i realiteten døgnet rundt som husassistent. Nu har FOA sørget for, at hun får løn for sit arbejde.

Misbrugt au pair får løn

Så meget ville arbejdsgiveren give Jade Carreon om måneden: **3.000 kr.** Ved FOAs hjælp fik hun: **22.884,75 kr.*** for to ugers arbejde.
* Inklusive feriepenge

Jade Carreon er nu au pair hos en familie i Charlottenlund. Her hører det til hendes pligter at købe ind.

Det var på alle måder et ulovligt arbejdsforhold, den 23-årige filippinske **Jade Carreon** kom ind i, da hun i foråret 2010 startede som au pair hos en midaldrende kvinde på Sydsjælland.

For dels var kvinden slet ikke berettiget til at have en au pair. Hun havde nemlig ingen hjemmeboende børn, hvilket er et af de krav, der stilles til en au pair-familie. Derfor havde hun fået en af sine ansatte, som havde børn, til at skrive kontrakt med den unge au pair.

Dels misbrugte hun au pair-ordningen ved at lade Jade Carreon arbejde som husassistent. En au pair må højst arbejde fem

timer om dagen og ikke over 30 timer

om ugen. Men Jade knoklede 15 timer daglig, minus en frokostpause på to og en halv time, alle ugens dage.

Alt det vidste den midaldrende kvinde godt. Da hendes bedrageri senere blev afsløret, udtalte hun til Avisen.dk:

“Ja, jeg erkender, at jeg ikke har rent mel i posen, når det kommer til det med kontrakten. Det er jeg ked af, virkelig ked af...”

En filippinsk årsløn

Jade Carreon blev hos kvinden i to uger. Så havde hun fået nok.

Hun henvendte sig til Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT), som har kontakt til

au pair-miljøet. Og derefter til FOA, som straks skrev til kvinden og forlangte, at hendes tidligere au pair blev aflønnet efter gældende regler for husligt arbejde. “Ifølge overenskomsten for husassistenter skulle Jade have 116,24 kroner i timen plus 12,5 procenters feriegodtgørelse. Det svarer til 22.884,75 kroner – og dem betalte kvinden uden at kny på betingelse af, at hun forblev anonym,” fortæller

forbundssekretær i FOA

Jakob Bang.

Og Jade Carreon er lykkelig for sin velfortjente løn, som svarer til noget i retning af en årsløn i Filippinerne. “Pengene skal sendes hjem og bruges til uddannelse til min lillesøster,” siger hun.

Vanskelige sager

Det er ikke første gang, FOA hjælper en au pair, som udnyttes af sin danske værtsfamilie. Og det bliver nok heller ikke sidste gang.

“Vi vil gerne rejse flere sager mod dårlige værtsfamilier,” siger Jakob Bang.

“Det er ganske vist vanskelige sager, fordi det tit kan være svært at dokumentere de ulovlige forhold. Men vi gør det alligevel – dels fordi husligt arbejde er et af vore gamle kerneområder, dels fordi vi føler en moralsk forpligtelse til at hjælpe disse piger, som reelt er retsløse, når de kommer til Danmark.”★

Vi vil gerne rejse flere sager mod dårlige værtsfamilier.

JAKOB BANG, FORBUNDSSEKRETÆR I FOA

“Det er dejligt, at **FOA kunne hjælpe** mig med at få den løn, jeg fortjente. Efter filippinsk målestok er det rigtig mange penge,” siger Jade Carreon.

Sådan er reglerne

Ifølge overenskomsten mellem FOA og Kommunernes Landsforening svinger lønnen for husassistenter lidt efter, hvor i landet de arbejder.

- Startløn er løntrin 13, hvilket svarer til en timeløn på 116,24 – 122,38 kr.
- Efter to år stiger lønnen til løntrin 16, svarende til 122,33 – 128,95 kr.
- Efter fem år når man til sidste løntrin 19, svarende til 128,02 – 135,19 kr.

Derudover har nogle husassistenter funktionsløn eller lokalløn. Og arbejdsgiveren betaler 12,55 procent i pension, hvis husassistenten er over 21 år.

En gennemsnitsløn for en dansk husassistent, som arbejder 37 timer om ugen, er 22.600 kroner inklusive pension.

Møde-café for au pairer

Sammen med Kirkernes Integrations Tjeneste (KIT) har FOA åbnet et mødested for au pairer. Det er Café Cadeau, H.C. Ørstedesvej 28 C, som har åbent tirsdag til fredag klokken 16 til 21.30, begge dage inklusive.

FOA får millioner til au pair-rådgivning

FOA har sammen med Kirkernes Integrationstjeneste (KIT) fået bevilget i alt fire millioner kroner til at oprette rådgivningssteder for au pair-personer rundt om i landet.

Beløbet udbetales med en million om året de næste fire år – og er bevilget af Integrationsministeriets satspuljemidler.

Får DU den løn, du har ret til?

Det allerførste af FOAs 11 serviceløfter til medlemmerne drejer sig om løntjek. FOA lover, at du som medlem kan få din løn tjekket hos din tillidsrepræsentant eller i din lokale FOA-afdeling. Hvis tjekket viser, at du skal have højere løn, end du får, tager FOA sagen op over for din arbejdsgiver.

spørg løs

Send et spørgsmål til os - og vi skaffer et svar fra en ekspert. Skriv til:

Fagbladet FOA
Stauings Plads 1-3,
1790 København V.
Mrk.: **spørg løs**

Du kan også maile til **brevkasse@foa.dk** eller gå på FOAs hjemmeside - **www.foa.dk/brevkasse**

Ønsker du at være anonym, så gør opmærksom på det. Brevkasseredaktøren skal dog vide, hvem du er.

Du kan bl.a. spørge om:

- arbejds-skader
- ansættelse
- barsel
- psykisk arbejdsmiljø
- mad/sundhed
- løn
- fleksjob
- kontanthjælp
- revalidering
- førtidspension
- seniorordninger
- a-kasse
- dagpenge
- efterløn
- arbejdsmarkedspensioner
- forsikringer
- overenskomster
- uddannelse
- trivsel
- ligebehandling
- ligeløn
- dataloggivning

Er natarbejde skyld i brystkræft?

Jeg har en kollega, der er ramt af brystkræft. Hun har arbejdet som nattevagt i sammenlagt 18 år og håber, hun får sygdommen anerkendt som en arbejdsskade. Hun siger, at reglerne er meget indviklede, og at det tager lang tid at få behandlet sagen. Det slider på hendes humør, kan jeg mærke. Men hvorfor tager det så lang tid? **Ved man ikke, om natarbejde er skyld i brystkræft?** [Kollegaen]

Svar

Forskningsresultaterne om brystkræft efter mange års natarbejde er forskellige. I flere år har man ventet på en rapport om brystkræft og natarbejde fra det internationale kræftforskningscenter IARC, og den kom i oktober. Men Arbejdsskadestyrelsen og Erhvervs-sygdomsudvalget mener, at rapporten har været så længe undervejs, at den nyeste forskning ikke er med. **Derfor vil Arbejdsskadestyrelsen have lavet en ny udredning**, som forventes færdig i slutningen af 2011.

Siden 2007 har det været praksis, at sager om brystkræft hos en person med mere end 15 års natarbejde bliver forelagt Erhvervs-sygdomsudvalget. I hver enkelt sag vurderer udvalget, om sygdommen med overvejende sandsynlighed har sammenhæng med natarbejdet og dermed kan anerkendes som en arbejdsskade. For at få anerkendt brystkræft som en arbejdsskade skal der være tale om

natarbejde i mindst 20 år, og der må ikke være andre årsager til brystkræften. Sager med 15-19 års natarbejde er 'gråzone'-sager, der måske vil blive anerkendt, hvis forskningsresultaterne understøtter, at der er en sammenhæng. Så vil sygdommen også blive optaget på fortegnelsen over erhvervs-sygdomme, og dermed kan sagerne behandles hurtigere.

I 2009 fik Erhvervs-sygdomsudvalget forelagt 23 sager om FOA-medlemmer med brystkræft og natarbejde, og heraf blev 9 anerkendt og 14 afvist. Ved anerkendelse får personen erstatning for mén og eventuelt erhvervsvenetab.

[Helle Thunø]

For at få anerkendt brystkræft som en arbejdsskade skal der være tale om natarbejde i mindst 20 år, og der må ikke være andre årsager til brystkræften.

.....
HELLE THUNØ

Hvad er en rådighedserklæring?

Min læge skal udfylde en rådighedserklæring til a-kassen. Hvad er det, og hvordan forholder man sig til sådan en? (Mona Bodin)

Svar

For at få udbetalt dagpenge fra din a-kasse skal du være ledig og til rådighed for arbejdsmarkedet. Det er A-kassen, der skal kontrollere, at du står til rådighed og er i stand til at påtage dig arbejde.

En rådighedserklæring er en **erklæring, som a-kassen kan bede din læge om at udfylde**, hvis der er tvivl om, om du er nok til at påtage dig arbejde.

Jeg kender ikke baggrunden for dit spørgsmål, og reglerne om rådighed er komplicerede. Jeg vil derfor meget anbefale, at du tager kontakt til din lokale a-kasse, så du sammen med dem kan finde ud af, hvad der er bedst at gøre i din situation.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Arbejdsskader
Helle Thunø,
konsulent i FOA

A-kasse
Elisabeth Bruun Olesen,
sekretariatschef i FOAs A-
kasse

Mad/sundhed
Gitte Gross,
bromatolog, leder af
Videncenter for Fødevarer
og Sundhed

Kan jeg få efterløn hvis jeg stadig er syg?

Jeg har i et helt år gået med stærke smerter fra min ryg og ned i mit venstre ben og har brugt smertestillende medicin i hele perioden. En røntgenundersøgelse viste, at jeg har en diskusprolaps. Da ventetiden til yderligere undersøgelser ville trække ud, valgte jeg at bruge en forsikring, som jeg har igennem min mands arbejde, til at få en scanning på Gildhøj Centret i Brøndby. Her konstaterede lægen også, at jeg har et sammenfaldet led nederst på rygsøjlen, som skal opereres og fastgøres med skruer. Ifølge lægen skal operationen udføres inden for de næste to måneder og efter operationen skal jeg regne med syge- og optræningsperiode på minimum 3-4 måneder. Lægen var bekymret over, at jeg efter raskmelding, skulle løfte på mine dagplejebørn! Det er jo ikke sikkert, at det bliver et problem – det kan kun tiden vise. Da jeg fylder 60 den 13. april 2012 og

har tænkt mig at gå på efterløn på det tidspunkt, vil jeg gerne vide, **hvilken betydning det kan få for mine efterlønsplaner**, hvis jeg på det tidspunkt stadig er syg eller ikke kan løfte mine dagplejebørn?
[Inge Bøje Sørensen]

Svar

Det er et krav, at du står til rådighed for arbejdsmarkedet den dag, du fylder 60, hvis du skal på efterløn den dag. Hvis du fortsat er sygemeldt, kan du derfor ikke gå på efterløn på dette tidspunkt. Du vil heller ikke kunne få et efterlønsbevis, hvis du er syg den dag. Men at stå til rådighed betyder ikke, at du skal kunne klare alt arbejde, og at du skal kunne arbejde som dagplejer, som giver mange tunge løft. Du kan også opfylde din rådighedsforpligtelse ved at stå til rådighed for lettere

arbejde med færre løft. Nu kender jeg jo intet til din baggrund og kan derfor ikke sige, hvilket arbejde det kunne tænkes at være.

Når du fylder 60 og søger efterløn (hvis du er raskmeldt), skal vi rådighedsvurdere dig. Vi skal sammen finde ud af, hvilket arbejde du ville kunne klare, hvis du skulle ud at arbejde. Vi er forpligtet af lovgivningen til at foretage denne rådighedsvurdering, og her vil vi af dine papirer kunne se, at du lige har været syg i flere måneder. Derfor skal vi have en lidt grundigere snak med dig. Det lyder tosset, når du jo netop vil på efterløn, hvor du ikke skal arbejde, men sådan er reglerne. Vi skal altså vurdere din rådighed på et meget konkret grundlag. Problemet med lovgivningen er, at vi ikke kan give dit et entydigt svar, som du selvfølgelig gerne vil have. Det forstår jeg godt, men vi kan ikke på forhånd sige ja eller nej. **Det kommer**

an på situationen på det tidspunkt, du bliver 60.

Vi kan kun give dig et helt entydigt svar, hvis du fortsat er syg som 60-årig. Så er svaret nej til, at du kan gå på efterløn eller få et efterlønsbevis som 60-årig. Det betyder selvfølgelig ikke, at du så kan vinke farvel til efterlønnen for evigt, hvis du iøvrigt opfylder betingelserne. Den dag, du bliver rask og står til rådighed for arbejdsmarkedet, kan du få efterløn – ligegyldigt om det er nogle uger eller måneder efter det fyldte 60. år. Den dag, du har efterlønsbeviset i hus, kan du gå på efterløn, selvom du er syg. Det garanterer efterlønsbeviset.

Hvis du er i tvivl om noget, så mail igen eller bedre – henvend dig personligt i din lokale a-kasse.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Er det sundhedsfarligt at spise rosiner hver dag?

Efter at have læst i fagbladets oktobernummer, at børn indtil 3 år højst må få 50 gram rosiner om ugen, vil jeg gerne spørge, om den nævnte, kræftfremkaldende svampegift, ochratoksin A, kan være **farlig for voksne**? Jeg er 62 år og spiser rosiner hver dag på mine havregryn i stedet for sukker. Kan det være sundhedsfarligt?
[Martin Laustsen]

Svar

Som udgangspunkt kan du sagtens spise rosiner på dine havregryn hver dag. Selv om rosiner, i lighed med flere andre fødevarer kan indeholde ochratoksin, er det stadig i mængder, så det er **acceptabelt ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt**. Den Europæiske Fødevarer Autoritet, EFSA,

har vurderet farligheden af ochratoksin. De mener, at det er tolerabelt for mennesker at indtage 120 nanogram (en milliardtedel gram) ochratoksin pr. kg legemsvægt om ugen. Det betyder f.eks., at voksne ikke har problemer med at spise f.eks. rosiner jævnlige, mens små børn kun kan tåle små mængder, da de jo vejer langt mindre end voksne.

Når det er sagt, er det altid en god ide at variere det, man spiser. Prøv eventuelt at variere rosinerne med tørrede abrikoser, figner, svedsker, dadler, konserveret eller frisk frugt. Det smager alt sammen rigtig godt på havregryn og andre gryn.

[Gitte Gross]

Krav om tryghed i en utryg tid

En ny undersøgelse viser, at knap halvdelen af FOA-medlemmerne mener, tryghed er det vigtigste krav ved overenskomstforhandlingerne.

.....
Af Anni Heiberg

“Mere tryghed i ansættelsen.” Sådan lyder svaret næsten hver anden gang, når FOA-medlemmer bliver spurgt om, hvad der er vigtigt for dem i overenskomstforhandlingerne. Lønnen er ikke længere altafgørende, og det afspejler den virkelighed, mange offentligt ansatte arbejder i. Den er præget af utryghed og uvished, besparelser og fyringer.

Derfor har KTO en tryghedspakke som en væsentlig del af de generelle overenskomstkra. Tryghedspakken indeholder krav om omplaceringsaftaler, tilbud om uddannelse, jobbank med mere.

Pakken skal dæmme op for fyringer og utryghed og give bedre hjælp til dem, der bliver ramt.

“Der er opsagt rigtig mange i kommunerne og regionerne, derfor handler det om at forbedre vilkårene for de medarbejdere, der bliver ramt af besparelser eller er så uheldige at blive opsagt,” siger **Mona Striib**, der som næstformand i FOA deltager i forhandlingerne om nye overenskomster med kommuner og regioner.

“Tryghedspakken er et af de vigtige punkter for FOA. Udviklingen betyder, at mange har skiftet fokus og tænker mere i tryghed og fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Det betyder ikke, at lønnen ikke er vigtig, men hvis man er udsat, så flytter fokus,” siger Mona Striib.

Antallet af fyringer kan nedbringes eller helt undgås ved hjælp af omplaceringsaftaler, vurderer Mona Striib. ★

.....
Læs mere

Se undersøgelsen **Det siger medlemmerne af FOA om løn og tryghed i overenskomsten** på foa.dk/fagbladet/ekstra

35

Mere fokus på efteruddannelse

Hjælp til at komme videre efter en firing og mere omskoling og efteruddannelse, lyder Maja Dissings og Mia Bergmanns krav.

37

Kommunerne har brug for fleksibilitet

Længere opsigelsesvarsler er en knast i forhandlingerne, siger de kommunale arbejdsgivere.

Social- og sundhedshjælperne Jannie Holgersen og Jens Ole Pedersen gik på barrikaderne i 2008 med krav om højere løn. Nu er det nye tider, og FOAs medlemmer sætter **tryghed i ansættelsen** lige så højt som lønstigninger.

Når isen er usikker

Social- og sundhedshjælperne Jens Ole Pedersen og Jannie Holgersen, Ulfborg Aktiv Center, startede en lavine af strejker og demonstrationer, da de gik til kamp for højere løn i 2008. Nu er tiderne skiftet, og **ønsket om tryghed er lige så vigtigt** som ønsket om mere i løn.

.....
Af Anni Heiberg ★ foto: Niels Åge Skovbo

 Læs interviewet på næste side ...

Når isen er usikker

Det er nye tider. Fyringer og utryghed er blevet en del af hverdagen. Det mærker man også på Ulfborg Aktiv Center, hvor social- og sundhedshjælperne **Jannie Holgersen** og **Jens Ole Pedersen** i 2008 slog i bordet og helt uplanlagt kom til at give startskuddet til en række strejker og demonstrationer over det ganske land. Jannie og Jens Ole krævede højere løn, og den direkte årsag var, at man ikke kunne skaffe den nødvendige arbejdskraft i Ulfborg. Sådan er det ikke længere.

“Vi mærker, at der bliver fyret folk rundt omkring. Vi har mange ansøgere nu, og mange er uddannede,” fortæller Jannie Holgersen.

Krisetider

Jannie Holgersen og Jens Ole Pedersen mærker også, at der skal spares i Holstebro Kommune.

“Vores fyringer er foregået ved naturlig afgang, og der er flere på barsel. På den

måde har vi været heldige,” siger Jannie.

“Fyringerne er især foregået i de større byer i kommunen. Her kan man ikke føle sig for tryk. Det betyder, at der ikke er så meget fokus på lønnen længere. Nu handler det mere om at beholde sit job. Det lurer i baghovedet,” siger Jens Ole Pedersen.

“Der er sket rigtig mange fyringer og lukninger i industrien herude, og det mærker vi. Jeg hørte, at der var over 1.000 ansøgere til et pedeljob. Bliver man fyret, er det svært at finde nyt arbejde. Derfor er det vigtigt, at der bliver sat fokus på tryghed i overenskomstforhandlingerne,” siger Jens Ole.

Større tillæg

Hverken Jannie eller Jens Ole har tænkt sig at gå på barrikaderne, men de holder øje med forhandlingerne.

“Selvfølgelig skal der være en tryghedspakke i overenskomsten, men vi skal også

holde fast i de goder, vi allerede har forhandlet hjem, såsom omsorgsdage og seniordage,” siger Jens Ole Pedersen.

“Det er ikke lønnen, vi skal kaste os over denne gang, men jeg synes nu, det er vigtigt, at vi får større tillæg på søn- og helligdage,” understreger Jannie.

”Og der kunne godt være bedre økonomi i at efteruddanne sig. Vi har fået at vide, at der skal nedlægges plejehjem i kommunen, og så bliver det svært at finde noget andet. Her kan efteruddannelse være en mulighed,” siger Jens Ole Pedersen. ★

heiberg@reportagegruppen.dk

Jeg hørte, at der var over 1.000 ansøgere til et pedeljob.

JENS OLE PEDERSEN

Tryghed eller løn?

Lønnen er ikke længere en overlegen topscorer, når det gælder overenskomstkrav. Det viser en ny undersøgelse fra FOAs medlemspanel.

46 procent af medlemmerne mener, tryghed i ansættelsen er vigtigere end lønnen, mens **48 procent** mener, at lønnen er det vigtigste. Blandt de medlemmer, der ønsker mere tryghed i ansættelsen, er ønsket om kompetenceudvikling, efteruddannelse og omskoling i opsigelsesperioden topscorer. Herefter kommer ret til omplacering inden for ansættelsesområdet.

Kilde: Det siger medlemmerne af FOA om løn og tryghed i overenskomsten.

Jannie Holgersen og Jens Ole Pedersen er enige om, der skal være en **tryghedspakke** i overenskomsten. “Der skal være et sikkerhedsnet,” siger Jens Ole.

FOA: Mere sikkerhed

Hårde tider for offentlige arbejdspladser rejser nye krav til overenskomstforhandlingerne.

“Der er opsagt rigtig mange i kommunerne og regionerne, derfor handler det om at forbedre vilkårene for de medarbejdere, der bliver ramt af besparelser eller er så uheldige at blive opsagt,” siger **Mona Striib**, næstformand i FOA.

“I disse år handler det om at have fokus på at beholde medarbejderne. Det kan ske ved rotationsprojekter, kompetenceudvikling og forbedring af den enkeltes muligheder. Jeg tror, vi kan nedbringe eller helt undgå afskedigelser ved hjælp af omplaceringsskemaer,” siger Mona Striib. Hun forventer ikke problemfrie forhandlinger, og lønfest er der ikke inviteret til.

“Vi befinder os i hver sin ende af skalaen, og tryghedspakken er et af de vigtige punkter for FOA. Udviklingen betyder, at mange har skiftet fokus og tænker mere i tryghed og fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Det betyder ikke, at lønnen ikke er vigtig, men hvis man er udsat, så flytter fokus,” vurderer Mona Striib. ★

KL: Vi har brug for fleksibilitet

Kommunernes Landsforening vil gerne snakke om tryghed, men længere opsigelsesvarsler er en knast i forhandlingerne,

“Jeg forstår godt, at tryghed bliver et tema i forhandlingerne, men KL er ikke meget for længere opsigelsesvarsler. Det vil betyde en større økonomisk byrde for kommunerne,” siger **Michael Ziegler**, der er borgmester i Høje-Taastrup og formand for Løn- og Personaleudvalget i Kommunernes Landsforening.

Han henviser til sin egen kommune, som også er tvunget til at skære hårdt.

“Vi nedlægger 250 stillinger i 2011, men vi har fundet løsninger, der betyder, at vi ikke skal afskedige så mange. Længere opsigelsesvarsler havde betydet, at vi skulle fyre flere.”

“I min egen kommune har vi gjort en stor indsats for at genplacere medarbejdere og lave frivillige aftaler om at gå tidligere på pension. KL vil gerne være med til at kigge på ting, der kan sikre ordentlige processer i afskedigelsesforløb. Her tror jeg godt, vi kan snakke os til rette. Men opsigelsesvarsler er en alvorlig knast,” siger Michael Ziegler. ★

Hvad er vigtigt for dig i den nye overenskomst?

Finn Leer, pædagogmedhjælper, Møllevangsskolens SFO, Århus

Løn er ikke det vigtigste for mig. Jeg har sagt farvel til mange kolleger på grund af besparelser i de to et halvt år, jeg har været her. Det ville være dejligt, hvis vi kunne føle os trygge og begynde at planlægge. De rasler med nye besparelser, og det kan sagtens blive mig næste gang. Det er da noget, man går og tænker over.

Jeg er 55 år, så jeg ved ikke, om jeg selv vil benytte mig af det, men det er godt, hvis vi kan få tilbud om opkvalificering, mens vi går på arbejde.

Henrik Ratjen, service-assistent, Århus Sygehus

Jeg havde gerne set, at vi fik kortere arbejdstid. Jeg er ved at være oppe i en alder, hvor jeg gerne vil ned i tid. Der kommer flere arbejds-løse, så vi må da kunne finde ud af noget der. Jeg forstår ikke, hvorfor man snakker om, at vi skal arbejde mere.

Jeg bliver snart 50, og jeg har været i gang, siden jeg var dreng. Jeg har fysisk hårdt arbejde, og derfor vil jeg gerne ned i tid. Der er ingen, der siger, man skal have fuld lønkom-pensation, men der skal være et tilbud om nedsat arbejdstid.

Morten Bjerrum, portør, Regionshospitalet Viborg

Jeg lægger vægt på arbejdsmiljøet. På grund af nedskæringer og besparelser er der sket et drastisk fald i arbejdsglæden. Vi er virkelig presede. Arbejdsglæden er efterhånden mere vigtig for mig end flere kroner. Det skal være rart at gå på arbejde om morgenen.

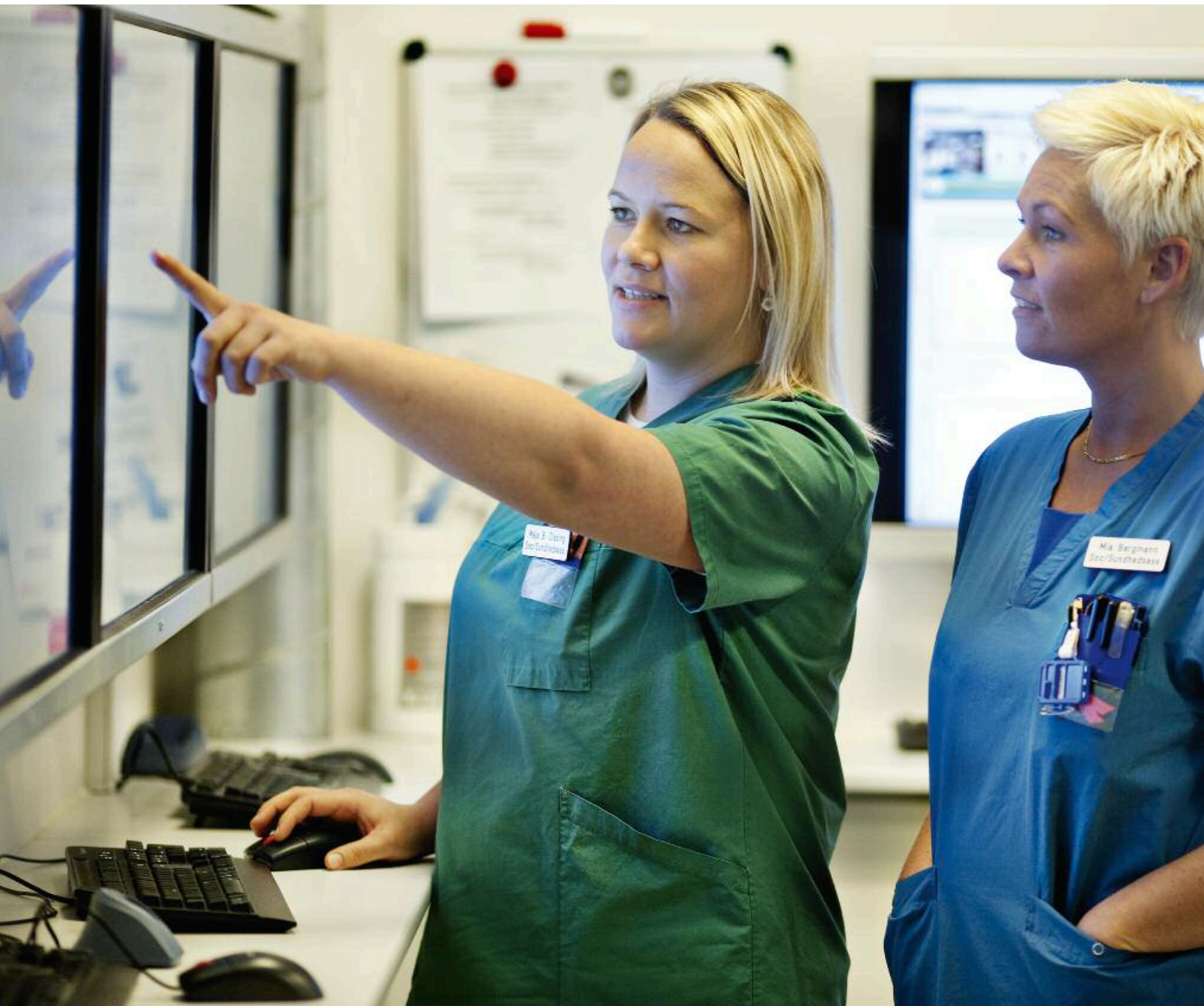
Videreuddannelse er også vigtig. Det skal være lettere at videreud-danne og specialisere sig. Jeg tænker også på normeringen. Vi er en fire-fem stykker under normering på grund af besparelser.

Bent Jakobsen, teknisk serviceleder, Møllevangsskolen, Århus

Lønnen er rykket længere ned på prioriteringslisten. Når kommunen melder besparelser ud, så handler det mere om tryghed og om at fastholde stillingerne, og her er det vigtigt med nogle aftaler.

Jeg føler mig mere utryg end tidligere. Århus Kommune har varslet besparelser, og om få dage får vi at vide, hvordan besparelserne skal udmøntes. Man taler meget om kolde hænder, og det kunne jo godt være os. Det skaber en utryg stemning.

Mere fokus på efteruddannelse

Social- og sundhedsassistenterne Maja Dissing og Mia Bergmann er to af de i alt cirka 60 medarbejdere, der indtil nu er blevet fyret på Regionshospitalet Viborg, Skive. De ønsker konkret og forpligtende hjælp til at komme videre og mere **opskoling og efteruddannelse**.

Af Anni Heiberg ★ foto Niels Åge Skovbo

Det har været et hårdt år for medarbejderne på Regionshospitalet Viborg, Skive. Den ene fyringsrunde har afløst den anden, og mange medarbejdere har gået med fornemmelsen af, at de selv eller kollegaen var på vej til at miste jobbet.

“Uha, det har været frustrere-

rende, og vi har gået med en rigtig dårlig mavefornemmelse,” fortæller social- og sundhedsassistent **Maja Dissing**.

“Ja,” supplerer social- og sundhedsassistent **Mia Bergmann**. “Vi får at vide, at nogle skal fyres, men ikke hvor mange eller hvornår. De perioder med uvished har

Maja Dissing og Mia Bergmann har været meget glade for deres arbejde på operationsafdelingen i Viborg. Nu er de fyrede og efterlyser bedre handlingsplaner omkring fyringer og **bedre muligheder for opskoling**.

været urimeligt lange. Hjertet slår et ekstra slag, hver gang man møder afdelingssygeplejersken.”

Mere hjælp efter fyring

Maja og Mia går ikke længere i uvished. Maja er netop blevet fyret, mens Mia fik beskeden i september.

“Jeg synes, der skal mere fokus på de psykiske aspekter ved at fyre folk. Når der var-sles fyringer, skal der meget hurtigt sættes navne på. Det er så opslidende at gå og vente,” siger Mia.

“Der falder en sten fra dit hjerte, når du overlever en fyringsrunde, men straks efter får man at vide, at der vil komme endnu en runde,” supplerer Maja.

Skønt Regionshospitalet Viborg, Skive på papiret har et beredskab og en jobbank, der skal tage hånd om fyrede medarbejdere og hjælpe dem videre, føler Maja og Mia, at de står helt alene med udfordringerne.

“Jeg har selv måttet opsøge alt omkring min opsigelse. Jeg gik selv i gang med at ringe rundt, men jeg har fået god hjælp i fagforeningen. Jeg fandt frem til to ledige stillinger i Holstebro og Herning, men kom ikke til samtale. Jobbanken havde ikke stillingerne. Den fungerer ikke, og desuden er den tom,” siger Mia, mens Maja tilføjer:

“Jeg aner slet ikke noget om nogen jobbank. Man står tankevækkende alene, og det er svært.”

“Ja, du skal selv undersøge og opsøge beredskabet, men det har du ikke overskud til, når du er blevet fyret. Så har

du brug for, at der er nogle, der tager dig i hånden og viser dig mulighederne,” siger Mia.

Fokus på efteruddannelse

Maja Dissing og Mia Bergmann mener, hjælp til opskoling og efteruddannelse er vigtige punkter i de næste overenskomstforhandlinger.

“Overenskomsten skal give os bedre muligheder for videreuddannelse. Mange social- og sundhedsassistenter på sygehusene er truede, derfor er det vigtigt, at der kommer fokus på uddannelse og nye kompetencer. Opskoling vil give os flere muligheder, ellers er vi en uddøende race. Og så skal vi have lov til at bruge vores kompetencer,” siger Maja og tilføjer:

“De fleste af os har hus og børn og kan ikke klare os for en SU. Der burde være vok-senelevløn inden for flere områder.”

Mia Bergmann har besluttet at uddanne sig til sygeplejerske. Men det har krævet mange økonomiske overvejelser.

“Jeg vil få omkring 5.000 kroner om måneden i SU, og det er ikke mange penge, når man er en familie med hus og tre børn. Jeg er nervøs for, om vi kan klare det økonomisk. Ellers ender det med, jeg ikke kan gøre uddannelsen færdig.”

“Jeg vil også gerne læse videre, men det er svært. Vil man byde sin familie ekstra omkostninger, fordi man skal videreuddanne sig? Man har jo i forvejen skyldfølelse over at være blevet fyret,” siger Maja Dissing. ★

heiberg@reportagegruppen.dk

tema OK-2011

Tryghedspakken

Tryghedspakken er en væsentlig del af KTO's generelle overenskomstkrav. Tryghedspakken består af fem krav:

- Kommuner og regioner forpligtes til at omplacere afskedigede medarbejdere
- Længere opsigelsesvarsler
- Ret til omskoling og efteruddannelse
- Udarbejdelse af etiske retningslinjer ved afskedigelses-sager
- Hjælp til jobsøgning

Læs mere på

www.kto.dk

Lokale tryghedsordninger

Der findes allerede et antal tryghedsordninger, som gælder lokalt. Her er nogle eksempler:

Region Midtjylland

- Jobbank, som betyder, at afskedigede medarbejdere skal tilbydes de ledige stillinger

Esbjerg

- Central jobbank, som giver afskedigede medarbejdere en fortrinsret til at søge ledige stillinger.
- Kompetenceafklaring for personer, der bliver optaget i jobbanken

Region Syddanmark

- Ansættelsesgaranti, så medarbejdere ikke bliver opsagt, men omplaceret til andre stillinger inden for arbejdspladsen eller til andre sygehuse i regionen

Silkeborg Kommune

- Jobbank

Op ad bakke i modvind

OK ★ 2011

De vanskeligste **overenskomstforhandlinger** nogensinde. Så kontant har FOA-formand Dennis Kristensen betegnet de forhandlinger, der er i gang lige nu.

Af Merete Nielsen ★ tegning: Gitte Skov

Udfordringen er denne gang overhovedet at sikre reallønnen. Det skyldes, at lønmodtagerne skylder penge til arbejdsgiverne på grund af reguleringsordningen. Ingen kommer til at gå ned i løn, men til gengæld skal man heller ikke forvente lønstigninger før tidligst i april 2012.

De tre vigtigste emner for FOA er i overskrifter: Solidaritet med de lavtlønnede, solidaritet med dem, der risikerer at blive fyret og solidaritet med kvinderne og kvindefagene. ★

Læs også.
tema om tryghed side 32-37

Lille plaster til de lavestlønnede

Ingen regner med, at det denne gang vil lykkes at sikre reallønnen, og eftersom de lavestlønnede taber relativt mere ved en nedgang i reallønnen end de højestlønnede, mener FOA, at fællesskabet har et særligt ansvar over for den gruppe.

FOA har derfor krævet, at de lavestlønnede skal have noget af den generelle lønstigning som et kronebeløb i stedet for procenter. Når lønstigninger gives som procenter, er det de højestlønnede, der får mest ud af det.

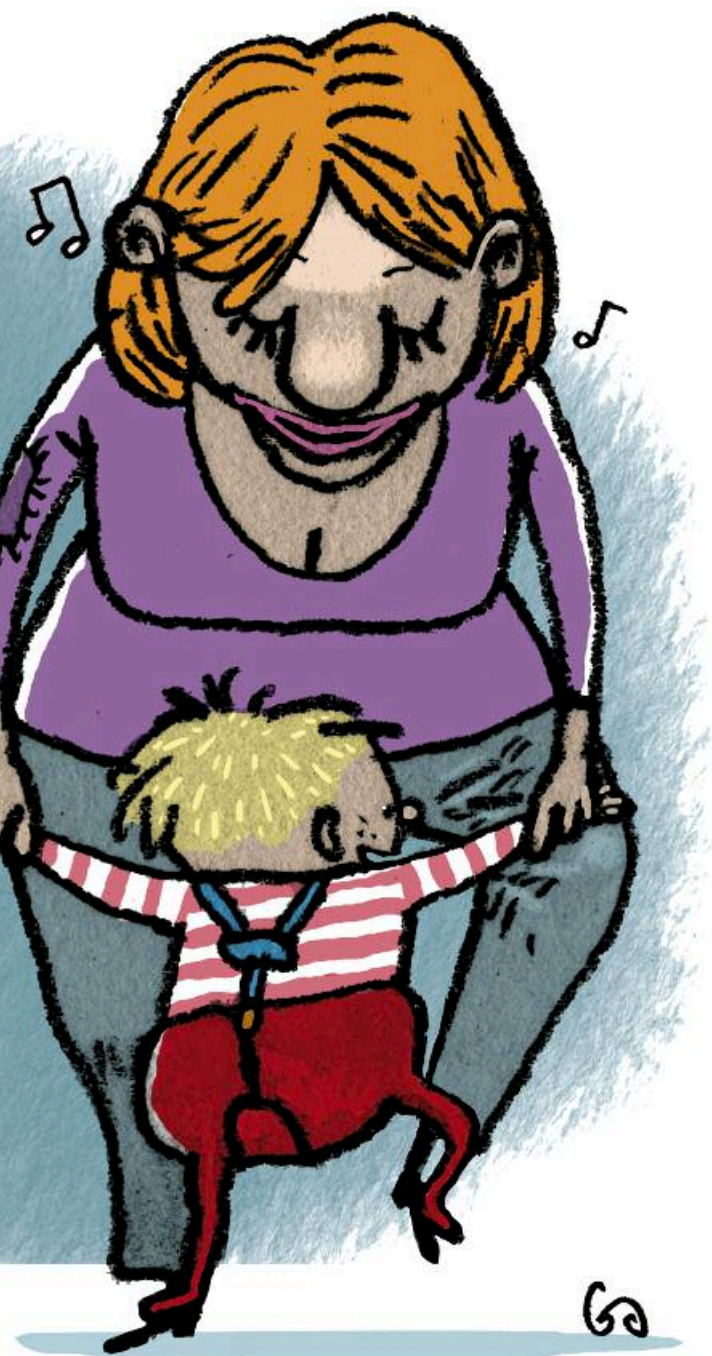
Konkret har FOA krævet et kronebeløb til og med løntrin 22, hvor man tjener omkring 22.000 kroner om måneden.

Det kompromis, som er indgået i KTO, betyder imidlertid, at kronebeløb kun skal gives til og med løntrin 17, som svarer til omkring 20.000 kroner om måneden. 48.000 af FOAs medlemmer er på løntrin 17 eller derunder.

Hvis den generelle lønstigning eksempelvis er to procent, vil det betyde, at en person på løntrin 11 vil få 36 kroner mere om måneden, end hvis lønstigningen var givet som procent. Og for en højt lønnet på løntrin 55 betyder det, at man afgiver 16 kroner om måneden til de lavestlønnede. ★

Et lige-lønskrav der ikke koster penge

Et fælles KTO-krav er, at EU-direktivet om ligebehandling implementeres som KTO-aftale. Den danske ligelønslov er nemlig noget nær umulig at bruge i en retssag, fordi den ikke uddyber, hvilke kriterier man skal bruge, når man sammenligner arbejde af samme værdi.

Uenighed om lokalløn

Arbejdsgiverne vil ikke sætte et garantibeløb af til lokalløn – også kaldet Ny løn. Det betyder dog ikke, at kommunerne vil afholde sig fra at give medarbejdere lokalløn, men ved ikke at love noget på forhånd, har de friere tøjler til selv at bestemme, hvilke grupper de vil tilgodese.

FOA frygter, at en sådan model vil betyde, at de højtlønnede får raget mest til sig, og det vil gå ud over FOAs faggrupper. Ved redaktionens deadline var der dog ikke enighed blandt de fire sektorer i FOA i spørgsmålet om lokalløn. ★

Hvad blev der af mandeløn til kvindefag?

FOA har haft et markant ønske om at få sat ligeløn for alle kvindegrupper på dagsordenen, men det er stemt ned i KTO.

Set i lyset af, hvor få penge der er at forhandle om, er FOA nødt til at

prioritere blandt kvindegrupperne, og derfor er pædagogerne i fokus denne gang. Pædagogerne er den kvinde-

gruppe, der sækker mest efter mandegrupper med tilsvarende uddannelseslængde, opgaver og ansvarsfordeling. Det stod klart efter Lønkommissionens rapport fra foråret 2010.

FOA vil derfor forsøge at lægge pres på modparten KL for at få afsat en ekstra pose penge til faggruppen. Om pædagogerne kan sætte næsen op efter et ekstra løntillæg er for tidligt at sige noget om. Under alle omstændigheder mener FOA, at der vil være en vigtig signalværdi i at få sat et projekt i gang, hvor alle parter erklærer sig enige i, at pædagogerne er urimeligt lavt lønnede. ★

Lokalløn hitter ikke

FOA gennemførte i efteråret en medlemsundersøgelse om de lokale lønforhandlinger i kommuner og regioner. Her er de vigtigste konklusioner:

- Kun **31 procent** er tilfredse/overvejende tilfredse med den måde, som de lokale løntillæg bliver fordelt på, på deres arbejdsplads.
- Kun **hvert sjette** medlem mener, at Ny løn bør udbygges.
- Der er store forskelle på svarene fra medlemmer i FOAs fire sektorer. Medlemmer inden for **Teknik- og servicesektoren** (som er udprægede mandefag) er generelt mere tilfredse med Ny løn end FOAs øvrige medlemmer. Medlemmer inden for Kost- og servicesektoren (som er udprægede kvindefag) er mindst tilfredse med Ny løn.

Tre slags krav

FOAs krav er opdelt i tre typer: Generelle krav, tværgående krav og specielle krav.

De generelle krav omfatter alle medlemmer i enten kommunerne, regionerne eller i staten uanset, hvilken faggruppe i FOA de tilhører. Kravene over for kommunerne er koordineret med de øvrige organisationer i KTO. De generelle og tværgående krav over for regionerne forhandler FOA selv.

De tværgående krav omfatter alle FOAs medlemmer i kommunerne, regionerne og i staten på tværs af de enkelte faggrupper.

De specielle krav er krav til de enkelte overenskomster. Disse krav omfatter medlemmerne af de faggrupper, som de enkelte overenskomster gælder for.

Læs mere om kravene på FOAs hjemmeside. Klik på 'Følg med i forhandlingerne' på www.foa.dk

[Bag om ordene]

KTO står for Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte og er et forhandlingsfællesskab, som repræsenterer cirka 534.000 ansatte i de 98 kommuner og fem regioner, det vil sige hovedparten af de ansatte i kommuner og regioner.

Reguleringsordningen

har til formål at sikre, at lønudviklingen på det offentlige arbejdsmarked følger lønudviklingen på det private område. Det sikrer blandt andet, at det offentlige område ikke bliver lønførende, men sikrer også den nogenlunde samme lønudvikling.

Reallønnen er et lønbegreb, som siger noget om lønnens købekraft. Lønnens værdi afhænger nemlig blandt andet af udviklingen i forbrugerpriserne (inflationen). Er priserne steget mere end lønnen, siger man, at reallønnen er faldet i perioden.

Efterløn behøver ikke være et farvel

Mange er usikre på, om de kan **kombinere arbejde og efterløn** på deres arbejdsplads. Tag en snak med din leder om mulighederne og få lavet en beregning af de økonomiske gevinster.

Jeg havde ikke lyst til at gå fra 100 til 0

Pædagog **Kirsten Madsen** er 62 år og gik 1. oktober 2010 på efterløn. Men ikke 100 procent. Hun arbejder stadig på et ambulatorium for narkomaner i 10 timer om ugen fordelt på to dage.

“Jeg ville nødig undvære den sociale del af arbejdet, og jeg er heller ikke parat til at lægge min faglige identitet på hylden.”

Ud over lidt ondt i ryggen har helbredet det fint, men Kirsten kunne mærke, at der skulle ske nogle forandringer i hendes liv.

“Sidste år tog jeg beslutningen om, at sådan en vinter ville jeg ikke stå model til igen. Jeg lavede ikke andet end at arbejde og sove. Nu hvor jeg kun har ti timer, slipper jeg for noget ansvar, og jeg nyder at have mere tid til motion.”

For Kirsten har det været vigtigt, at hun kan udskyde sin pension ved at kombinere arbejde med efterløn.

“Det havde været lige i underkanten at skulle leve kun af efterløn, så hvis jeg ikke arbejdede ved siden af, havde jeg været nødt til at tage hul på min pension.”

41 procent har i en undersøgelse i FOAs medlemspanel svaret, at de er usikre på, om der er mulighed for at kombinere efterløn med deltidsarbejde på deres arbejdsplads.

Det kan være en af forklaringerne på, at kun et fåtal af de nuværende efterlønnere har valgt at arbejde ved siden af. I 2010 var det således kun 1.332, der supplerede deres efterløn med arbejde. Det skal ses i forhold til, at 14.638 medlemmer er på efterløn.

Bo Engelbrecht Nielsen, udviklingschef i FOAs a-kasse, tolker undersøgelsen som et tegn på, at det ikke er lykkedes godt nok at få udbredt budskabet om, at man kan bruge efterlønnen til at trappe langsomt ud af arbejdsmarkedet.

“Noget tyder på, at vi ikke har været tydelige nok i vores kommunikation til medlemmerne. Jeg tror dog også, at den manglende interesse for at arbejde ved siden af efterlønnen er et udtryk for, at mange af vores medlemmer har et hårdt fysisk arbejde. De har taget et helt bevidst valg om, at deres tid på arbejdsmarkedet er forbi.”

Fravalget af arbejde kan også skyldes, at den økonomiske gevinst er for lille. I regneeksemplet på næste side kan du se, hvad Kirsten Madsen får ud af at arbejde 10 timer om ugen. Og er du interesseret i at vide, hvordan det vil se ud for dig, kan du få hjælp i a-kassen. ★

men@foa.dk

Fleksibel efterløn

Du kan arbejde op til 29,6 timer om ugen og få supplerende efterløn. Her er et eksempel på, hvad det betyder økonomisk, hvis man som Kirsten Madsen arbejder 10 timer om ugen.

Uden arbejde:

Hvis Kirsten var gået på efterløn uden at arbejde ved siden af.

Efterløn pr. uge før skat: **3.760 kr.**

Med arbejde:

Kirsten arbejder 10 timer om ugen til en timeløn på 193 kroner.

Indtægt fra arbejdet: 10 x 193 kroner = 1.930 kroner pr. uge før skat.

Indtægt fra efterløn: Fordi Kirstens timeløn er mindre end 200,51 kroner, bruges der en omregningsfaktor, som gør, at hun skal modregnes for 9,62 timer i stedet for de 10 timer, hun arbejder.

Kirsten får altså efterløn i 37-9,62 timer = 27,38 timer.

Hun får den maksimale efterlønsats på 752 kroner pr. dag, fordi hun opfylder toårsreglen (se til højre). Det giver en timeløn på 101,62 kroner.

Efterløn: 27,38 x 101,62 kroner = 2.782 kroner før skat

Samlet indtægt i løn og efterløn pr. uge før skat: **4.712 kr.**

Kirsten får altså **952 kroner** pr. uge før skat ekstra for at arbejde 10 timer om ugen.

Det giver i gennemsnit **4.122 kroner** om måneden før skat.

Sådan gør du

- 1 Du kan få din a-kasse til at lave en beregning af, hvad du får ud at arbejde ved siden af efterlønnen.
- 2 Du kan også selv lave en beregning på www.bm.dk. Skriv 'efterløn' i søgefeltet.
- 3 En gang om måneden skal du indberette til a-kassen, hvor mange timer du har arbejdet. Du skal udfylde blanketten elektronisk på www.foa.dk/a-kasse – klik på web a-kassen.

Sådan opfylder du toårsreglen

Du får en række fordele, hvis du kan vente med at gå på efterløn, til du opfylder den såkaldte toårsregel. Toårsreglen indebærer, at du

- skal have dit efterlønsbevis.
- skal udsætte muligheden for at bruge det i mindst to år.
- skal arbejde mindst 3.120 timer, efter du har fået efterlønsbeviset.

Nyrup indførte fleksibel efterløn

Indtil 1998 røg man ud af efterlønsordningen, hvis man arbejdede mere end 200 timer om året. Den fleksible efterlønsordning blev indført i 1999 under Nyrup-regeringen og gav folk mulighed for at arbejde i det omfang, der passer til dem, mens de er på efterløn.

Flere penge til dig

Hver måned sætter vi et hjørne af din privatøkonomi under lup og giver gode råd om, hvordan du får mest muligt ud af dine penge. Er der noget omkring skat, løn, pension eller andet i din økonomi, du gerne vil have bedre styr på? Så skriv til redaktionen@foa.dk med dit forslag til, hvad vi skal sætte fokus på i Dine Penge.

Det skal du være opmærksom på

Ø Modregnes time for time. Som efterlønsmodtager har du ret til at arbejde så meget, du vil. Hovedreglen er, at arbejde modregnes time for time i efterlønnen. Den økonomiske gevinst består i, at din timeløn på arbejdet er højere end den timeløn, du får i efterløn.

Hvis du har en timeløn på under 200,51 kroner (2010), er modregningen mere lempelig for indtægter op til i alt 33.005 kroner (2010) om året. Kombinerer du arbejde med efterløn, er der en 'mindsteudbetalingsregel', du skal være opmærksom på: Du skal være 'ledig' i mindst 7,4 timer pr.

uge for at få supplerende efterløn – det vil sige en hel dag. Har man i en uge 29,6 timers arbejde, får man efterløn for 7,4 timer – har man i en uge 29,7 timers arbejde, får man ikke supplerende efterløn i den uge.

Ø Overskydende timer Har du arbejdet mere end fuld tid i en uge, vil de overskydende timer, det vil sige timer ud over 37 timer om ugen, blive modregnet i den følgende uge. Har du for eksempel nul timer i uge 1, 40 timer i uge 2 og nul timer i uge 3, vil du ikke få efterløn i uge 2 og kun få for 34 timer i uge 3, fordi der er 3 overtimer ugen før.

Har du en kollega, der **fortjener ros**?
Tag et billede af hende eller ham,
og send det til os sammen med en
kort begrundelse.

Gitte – vores rollemodel

Dagplejer **Gitte Christoffersen** er en rigtig god kollega. Ikke blot for mig, men for hele vores dagplejegruppe i Gelsted/Herlufmagle-området. Gitte har rigtig mange ressourcer og kompetencer, som hun glad deler med os alle. Hun er god til

at lytte og se, hvis andre har brug for støtte, og ingen går forgæves til Gitte med et problem. Hun byder altid ind med en løsning, for hun har en positiv indstilling til arbejdet og livet i det hele taget. Hun er en rigtig god rollemodel for

børn og voksne. Alle burde have en kollega som Gitte!

Indsendt af Maryan Johansen, Gelsted

konkurrence
Sådan, kollega!

Vind et gavekort

- Hver måned kårer vi en vinder, som vises på denne side.
- Vi sender et gavekort til indsenderen, som kan bruges til lidt hygge sammen med kollegerne. Gavekortet er til COOP Danmarks butikker og har en værdi af 500 kroner.
- Billedet kan være et portræt, et gruppebillede eller vise en situation fra arbejdspladsen, hvor din kollega optræder.
- Vi præmierer den tankevækkende eller sjove begrundelse for, at netop din kollega skal have et klap på skulderen.
- Husk at komme med eksempler, der viser, at din kollega fortjener ros.
- Du kan uploade billedet på **foa.dk/kollega**. Husk at skrive din e-mail-adresse. Ellers kan vi ikke kontakte dig, hvis du har vundet.
- Du kan også sende det som mail med vedhæftet fil til **redaktionen@foa.dk**. Skriv "Sådan, kollega!" i emnefeltet

Få det læst højt

Du kan få indholdet på FOAs hjemmeside læst højt. Markér den tekst, du vil have læst op, og klik så på det lille højtaler-ikon øverst til højre. Husk at skruer op for computerens højtaler

Web a-kassen

Hvis du har modtaget brev fra a-kassen om, at du skal til rådighedssamtale, kan du booke tid til samtalen på foa.dk. Du skal bruge dit CPR-nummer og det samtalennummer, der står i brevet.
www.foa.dk/a-kasse/web-akassen

Find nyt job

Hvis du søger job, så prøv **foa.dk/foajob**. Her er jobannoncer fra de fleste danske virksomheder og offentlige institutioner. Du kan søge både efter jobbet art og geografisk område.

Tjek din pension

Svært at overskue din pensionsordning? Gå til **foa.dk**, klik på ordet "pension" i ord-skyen for neden. På siden, som åbner, kan du bestille et pensions-tjek hos PenSam.

Færre på efterløn

Færre FOA-medlemmer vælger at gå på efterløn. I 2007 gik **4.332** på efterløn, i 2009 faldt tallet til **3.353**. I de første tre kvartaler af 2010 gik 2.636 på efterløn. Sammenlignet med de første tre kvartaler i 2007 er det et fald på **18 procent**.

Fire slags FOA-medlemmer

FOA har fået analysefirmaet Epinion til at kigge nærmere på medlemmerne. Det viser sig, at FOAs medlemmer forde-
ler sig i fire nogenlunde **lige store grupper** afhængig af deres holdning til arbejdet og fællesskabet på arbejdspladsen.

Af Finn Olsen ★ illustration: Gitte Skov

Iben

For Iben er arbejdet ikke bare noget, man er nødt til at have for pengenes skyld. Arbejdet og fællesskabet på arbejdspladsen er en del af hende, og hendes personlige udvikling kan ikke skilles fra det, hun lærer på arbejdet. Iben lægger vægt på miljøet og spiser økologisk. Politisk ligger hun til venstre for midten, og hun er ikke bange for at sige det. Iben og hendes slags udgør 30 procent af medlemmerne – en stigning i forhold til en tilsvarende undersøgelse i 2005.

Kurt

Kurt er individualist, men det er ikke noget, han dyrker på jobbet. Han går på arbejde for at tjene penge, og han synes ikke, det er vigtigt, at arbejdet giver mening. Kurt går ikke meget op i efteruddannelse, og det generer ham ikke, hvis nogen blander sig i hans arbejdsdag. Kurt stemte tidligere typisk på Socialdemokraterne, men Dansk Folkeparti er begyndt at gøre indhug her. Kurt og dem, der ligner ham, udgør 28 procent af FOAs medlemmer.

Helle

Arbejdet er en vigtig del af Helles identitet, men det er ikke det kollegiale, der trækker.

Hun vil helst arbejde alene. Hun

synes, at faggrupperne ikke skal blande sig i hinandens arbejde, og hun er tilhænger af faste rammer. Helle tænder ikke på demonstrationer og græsrodsbevægelser. Politisk ligger hun til højre for Iben. Helle og hendes type udgør 22 procent af medlemmerne, og det er et fald i forhold til den seneste undersøgelse i 2005.

Johanne

Johanne synes ikke, at arbejdet er livet. Hun lever livet, når hun har fri, og det er ikke Johanne, man ser stå i kø for at komme på efteruddannelse. Fællesskabet på arbejdspladsen betyder meget for

Johanne, og det er de nære kolleger på arbejdspladsen, hun knytter sig til. Det store, uoverskuelige fællesskab i FOA siger hende ikke rigtig noget. Johanne-typen udgør 21 procent af FOAs medlemmer. ★

Her får vi noget at vide om FOA

Fagbladet er medlemmernes vigtigste kilde til information. Det svarer 71 procent. Personlig kontakt med afdelingen udgør 33 procent, tillidsrepræsentanten tegner sig for 31 procent, det lokale blad 28 procent, mens FOAs hjemmeside står for 20 procent. Medlemmerne har kunnet nævne tre muligheder. Derfor bliver summen over 100.

89

procent er helt enige eller enige i udsagnet "Jeg er alt i alt meget tilfreds med mit medlemskab af FOA."

Fagbladet er populært

80 procent af medlemmerne læser fagbladet hver gang eller næsten hver gang, og 79 procent bedømmer det som godt eller meget godt. Undersøgelsen blev gennemført, før bladet blev lavet om.

Få bruger hjemmesiden

25 procent har aldrig besøgt FOAs hjemmeside, mens 49 procent besøger den sjældnere end 1-3 gange om måneden. Kun én procent besøger hjemmesiden dagligt.

Mest ønsket på foa.dk

De tre ting, medlemmerne mest ønsker sig at kunne finde på FOAs hjemmeside, er oplysninger om løn, overenskomst og andre rettigheder (60 procent), nyheder med betydning for FOAs medlemmer (52 procent) og information om åbningstider, telefonnumre m.m. (31 procent).

Vi er nærmest røde

Hvis alle danskere stemte, som FOAs medlemmer gjorde ved folketingsvalget i 2007, ville S-SF tilsammen have fået 48 procent, mens Radikale og Enhedslisten ville lande under spærregrensen med hver én procent. Dansk Folkeparti ville have fået 9 procent af stemmerne, og det er mindre end blandt befolkningen som helhed. 23 procent har dog valgt ikke at svare.

Epinions undersøgelse af FOAs medlemmer fandt sted i maj og juni 2010. 1.395 medlemmer er blevet spurgt.

Sådan husker du din halvårserklæring

Godt 12.000 efterlønnere på halvårserklæring har fra den 25. oktober 2010 udfyldt og indsendt blanketten på vores hjemmeside i stedet for med posten.
Den 18. april 2011 og to uger frem skal du næste gang sende

din erklæring ind. Du er altid velkommen til at ringe eller komme ned i din lokale a-kasse, hvis du har problemer med det.

Få en ekstra påmindelse
Du får en påmindelse på din udbetalingsspecifikation – og

får en ekstra påmindelse pr. mail/sms, hvis du sørger for at holde dine oplysninger opdateret på foa.dk. Det gør du ved først at logge dig ind og klikke på 'Min profil' på hjemmesidens øverste højre hjørne.★

[Bag om ordet]

Halvårserklæring. Efterlønsmodtagere uden arbejdstimer kan vælge kun at indsende oplysninger om f.eks. ændret pension og feriepenge hvert halve år.

A-kassens callcenter – en udvidet service til dig

Hvis du har brug for at kontakte a-kassen uden for normal åbningstid, kan du ringe til vores **callcenter på telefon 46 97 10 10**. Vi har åbent mandag til fredag kl. 16-20. Her kan du få hjælp, når du har brug for det. På FOAs hjemmeside – www.foa.dk – kan du finde svar på de spørgsmål, der oftest stilles til a-kassen.

23. januar

kan du udfylde næste ydelseskort på web a-kassens hjemmeside.

Tjek satserne

På www.foa.dk/akassen kan du se alle satserne for 2011. Læs nyheden 'Satser 2011'.

Nyt job?

Find dit nye job på FOA Job via www.foa.dk/akassen

1,9 procent ekstra i 2011

Fra mandag den 3. januar 2011 reguleres diverse satser. Det betyder, at du får 1,9 procent ekstra i blandt andet dagpenge og efterløn.

Ydelsestype	Sats	Hvad skal jeg som minimum tjene pr. måned for at få denne sats?
Dagpenge		
Fuldtidsforsikrede	766 kr./dag	20.045 kr.
Deltidsforsikrede	511 kr./dag	13.360 kr.
Dimittend, fuldtidsforsikrede	628 kr./dag	
Dimittend, deltidsforsikrede	419 kr./dag	
Arbejdsgivernes dagpengegodtgørelse (G-dag)		
Hel dagpengegodtgørelse	766	
Halv dagpengegodtgørelse	383	
Efterløn		
Fleksibel efterløn med start fra 60 år (91 % sats) – fuldtid	697 kr./dag	18.240 kr.
Fleksibel efterløn med start fra 60 år (91 % sats) – deltid	465 kr./dag	12.165 kr.
Fleksibel efterløn med start fra 62 år (100 % sats) – fuldtid	766 kr./dag	20.045 kr.
Fleksibel efterløn med start fra 62 år (100 % sats) – deltid	511 kr./dag	13.360 kr.
Skattefri præmie		
Fuldtid pr. portion	11.950 kr.	
Deltid pr. portion	7.972 kr.	
Lempeligt fradrag efterløn – grænse for arbejdsindtægt		33.632 kr./år

Nyheder på mobilen

Forhandlingerne om nye overenskomster på det offentlige område er i gang. Følg slaget på din mobiltelefon.

Sådan

Få nyheder fra FOA på din mobiltelefon.

Du tilmelder dig ved at sende en **sms til 1919** med teksten: **foa**

FOA
FAGOGARBEJDE

Du kan også læse alle
FOA-nyheder på
www.foa.dk

Palliativ indsats

Pleje, omsorg og behandling
af alvorligt syge og døende
i hjemmet, på sygehus og på hospice

Sankt Lukas Hospice udbyder kurset:

Palliativ indsats - pleje, omsorg og behandling af alvorligt syge og døende - i hjemmet, på sygehus og på hospice.

Kurset henvender sig til social- og sundhedsassistenter, som interesserer sig for arbejdet med alvorligt syge og døende mennesker.

Kursets indhold lægger vægt på, at god palliativ indsats handler om omsorg både for patient, pårørende og personale. Indholdet vil omhandle:

- Fysisk symptomlindring
- Psykosocial og åndelig omsorg
- Hvordan personalet kan støtte hinanden

Undervisere er sygeplejersker fra Sankt Lukas Hospice:

Anna-Marie Kallfoed og Anne Grethe Hoffmann.

Kurset varer i tre dage og foregår den 8., 9. og 10. marts 2011 fra kl. 8.30 til 15.30 på Sankt Lukas Hospice, Bernstorffsvej 20, 2900 Hellerup.

Pris for deltagelse er kr. 2.975.

Tilmelding senest den 7. februar 2011 ved indsendelse af nedenstående oplysninger til:

Sankt Lukas Hospice / att. Christa Brønnum
Bernstorffsvej 20, 2900 Hellerup

Tlf. 3945 5117 – e-mail: hospice@sanktlukas.dk

Besked om optagelse udsendes i uge 7

Betaling skal være Sankt Lukas Stiftelsen i hænde senest den 28. februar 2011.

Navn:

Stilling:

Adresse:

Postnr./By:

Telefon (privat):

Telefon (arbejde):

Ansættelsessted og adresse:

Hvis din arbejdsgiver betaler kurset SKAL EAN-nummeret oplyses.

Hver måned trækker vi lod blandt deltagerne i FOAs medlemspanel, MedlemsPulsen. Hovedpræmien er et weekend-ophold for to på et Comwell-hotel i Danmark.

Du kan tilmelde dig ved at gå ind på www.foa.dk/medlemspulsen og besvare en række spørgsmål.

Du skal være medlem af FOA – Fag og Arbejde og have en e-mail-adresse.

Medlemspulsen

Medlemspulsvindere i december var:

Kroophold:

- Klaus Holm Jensen, Vingevej 4, Tjele

Gavekort:

- Merete Vilhelmsen, Sigurd Swanes Vej 30, Helsingør
- Ole Zarp, Suhrsgade 15, Maribo
- Helene Hundt, Islevvangen 24, Rødovre
- Helle Lund Jensen, Lilleholm 9, Hals
- Helle Mikkelsen, Egeparken 76, Rødekre

Professionelle kurser og uddannelser indenfor sundhed

- Kostvejleder
- Sundhedscoach
- Massør/Sportsmassør
- Fitnessinstruktør
- Børn og overvægt
- Løbecoach
- Helbredstjek
- Indre sundhed®
- Stresshåndtering
- Zoneterapeut

Ny uddannelse

Naturmedicinsk Kursuscenter
EN DEL AF AT WORK SKOLEN

At Work Skolen har overtaget Naturmedicinsk Kursuscenter og er stolte af, at kunne tilbyde deres anerkendte uddannelse til Zoneterapeut.

Læs mere på www.atwork.dk
Bestil gratis 2011 kursuskatalog på telefon 44 48 61 00 eller på brochure@atwork.dk

AT WORK
FREMME SUNDHED OG LIVSKVALITET

Kontingentsatser 2011

Medlemstype	Forbund bidrag	A-kasse bidrag	Efterløn bidrag
Fuldtid	133,50	444,00	447,00
Deltid 115,86	337,00	298,00	
Deltid under 15 timer pr. uge, kun forbund	71,75		
FOA-udd. grundforløb på SU, kun forbund	0,00		
FOA-elev, ej dim. udd med elevløn	60,00	321,00	447,00
FOA-elev med jobplan eller samlet indtægt over max. dagpenge	133,50	444,00	447,00
FOA-elev dim.udd under 30 år, elevløn	60,00		447,00
FOA-elev dim.udd under 30 år, vokselevløn	133,50	123,00	447,00
FOA-elev dim.udd. fyldt 30 år elevløn, skal betale efterlønsbidrag	60,00	0,00	447,00
FOA-elev dim.udd. fyldt 30 år vokselevløn, skal betale efterlønsbidrag	133,50	123,00	447,00
I ikke dim.udd. uden for FOAs område (med hvilende fagligt medlemskab)	0,00	444,00	447,00
I dim.udd. uden for FOAs område, under 30 år	133,50	123,00	447,00
I dim.udd. uden for FOAs område, fyldt 30 år betaler efterlønsbidrag	133,50	123,00	447,00
I dim.udd. uden for FOAs faglige område, fyldt 30 år uden efterlønsbidrag (med hvilende fagligt medlemskab)		0,00	444,00
Ung i huset	71,75	444,00	447,00
Au-pair	25,00	444,00	447,00
Unge under 25 år ½ dagpengesats fuldtid	71,75	253,00	447,00
Unge under 25 år ½ dagpengesats deltid	62,93	210,00	298,00
Kontanthjælpsmodtager i jobtræning	71,75	444,00	447,00
Efterløn fuldtid	133,50	429,00	
Efterløn deltid	115,86	327,00	
Pensionist under 65 år	16,75		
Pensionist over 65 år	6,75		

Hvis en rubrik er udfyldt med nul, betyder det, at der ikke skal betales kontingent for medlemskabet.

Hvis en rubrik ikke er udfyldt, betyder det, at man ikke har medlemskab i kategorien.

Kontingent til afdeling og klub fastsættes lokalt.

På din opkrævning for januar kan du aflæse de enkelte kontingentandele.

Opskrifter og gode råd til ordentlig mad i hverdagen. I denne måned handler det om **morgenmaden**. Det bliver sjovere at stå op i denne mørke tid og få en bid, inden du tager på arbejde, hvis du laver lidt forskellig morgenmad på ugedagene.

Start dagen med en god bid

Mysli er bagt på forhånd og kan opbevares i en lufttæt beholder eller et stort syltetøjsglas med låg. En smoothie skal laves frisk, men det tager ikke længere tid end at lave kaffe eller te. Husk at købe ind til morgenmaden, når der handles.

Sprød bagt mysli

Til 10-12 portioner

- 5 dl speltflager eller grovvalsed havregryn
- 1 dl hørfrø
- 1 dl kokosmel
- 2 dl solsikkekerener
- 1 dl olie, neutralt smagende f.eks. raps- eller majsolie
- 1 dl vand

Drys: 2 dl rosiner

Tilbehør: syrnede mejeriprodukter naturel – f.eks. tykmælk, ymer og yoghurt eller evt. mælk

Læg et stykke bagepapir i en bradepande. Bland speltflager

eller havregryn med hørfrø, kokosmel, solsikkekerener, olie og vand.

Sæt i 175 grader varm ovn og bag myslien sprød 20-30 min. Rør jævnlige i blandingen.

Tag myslien ud af ovnen, når den er gylden og lad den køle af. Afkølet mysli kan opbevares i en tætsluttende dåse eller beholder.

Tilsæt først rosiner til myslien, når den skal spises, så de ikke bliver så tørre. Spis mysli som drys på yoghurt eller andre syrnede mejeriprodukter eller med mælk.

Frisklavet smoothie

1 stort glas eller 2 små

- 2 ½ dl friskpresset appelsinjuice eller saft af 2-3 appelsiner
- 1 dl frosne ribs eller hindbær
- 1 banan
- 1 tsk. flydende honning
- 2 dl yoghurt naturel

Tilbehør: evt. groft hvedebrød eller knækbrød

Kom appelsinjuice eller friskpresset saft i en høj blender eller foodprocessor.

Skræl bananen og bræk den i stykker, læg stykkerne i blenderen. Tilsæt frosne bær, honning og yoghurt.

Kør blenderen til drikken er tykt-flydende. Tilsæt evt. mere juice, hvis konsistensen er for tyk. Smag til med honning.

Nyd smoothien med et stykke groft brød eller knækbrød.

mad med klinken

Katrine Klinken er faglært kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent for flere magasiner. Hun har skrevet en stribe kogebøger for børn og voksne.

Prøv et alternativ til mærkevaren

Når man er på indkøb, vælger man ofte varen ud fra, hvordan indpakningen er designet. Men selv om indpakningen er lækker eller pæn, er det ikke det samme som, at kvaliteten inden i er god. Mange madvarer er blevet mærkevarer, der er reklameret meget for dem, og de er kendte. Som forbruger føler man sig tryk ved at vælge mærkevarer, men måske er det ikke den bedste eller billigste vare. Der er bestemt gode madvarer, der også er pakket lækkert ind. Af og til kan det være en god ide at prøve vælge en madvare af et mærke, man ikke kender og prøve at lade være med at lade sig styre af smart design, for det hænger ikke nødvendigvis sammen med smagen inden i.

En god grov klemme

Undgå at blive så sulten, at du bare må have noget kage eller slik. Smør to halve skiver groft rugbrød med en smørelse som peanutbutter, nøddesmør eller tahini (sesamsmør). Denne slags madder behøver ikke at blive opbevaret i køleskab og kan komme i tasken eller en stor lomme i vinterfrakken, inden man går ud ad døren og på arbejde.

Hjørring

Sektorgeneralforsamlinger holdes 1. marts kl. 19 på Idrætscenter Vendsyssel i Vrå. Dagsorden iflg. lovene. De 4 sektorer starter med fællesspisning kl. 18., hvortil tilmelding er nødvendig på 46 97 13 46 senest 26. febr.

Social- og Sundhedssektoren: Forslag skal være sektorformand Ingrid Mose i hænde senest 15. febr.

Teknik- og Servicesektoren: Forslag skal være sektorformand Svend Jensen i hænde senest 15. febr.

Pædagogisk Sektor: Forslag skal være sektorformand Jane Sommergreen i hænde senest 15. febr.

Kost- og Servicesektoren: Forslag skal være sektorformand Hanne Jensen i hænde senest 15. febr.

Horsens

Afdelingsgeneralforsamling 29. marts på Scandiv Bygholm Park, Horsens. Næste FOA lokal nyt er generalforsamlingsbladet.

Mariagerfjord

Hjælperklubben holder årsmøde 3. febr. kl. 19 i FOA, Rørholmegade 8, Hobro. Der vil blive af-

holdt generalforsamling kl. 19-20. Se opslag på diverse arbejdspladser. Bagefter vil der være et foredrag om stress – kom og hør hvordan du får styr på dit liv, mindre stress og mere gejst. FOA er vært ved kaffe og brød. Kom og få en hyggelig aften, hvor du også kan gøre din indflydelse gældende. Sidste tilmelding er 31. jan. på 98 51 21 11. *P.b.v. Ruth*

Silkeborg-Skanderborg

Pensionsrådgivning Silkeborg. Som en service for medlemmerne vil en pensionsrådgiver fra PenSam være til rådighed for medlemmerne på FOA Kontoret, Dalgasgade 24, Silkeborg, 10. og 24. jan. kl. 12-14.30. Hvis du ønsker at tale med vejlederen, kan du træffe aftale om tidspunkt på 46 97 20 20.

Pensionsrådgivning Skanderborg. Som en service for medlemmerne vil en pensionsrådgiver fra PenSam være at træffe på vores kontor i Skanderborg. Hvis du ønsker en samtale, kan der laves aftale med PenSam på 44 39 33 31.

Datalogikken. Åbnings-tider tirsdage i lige uger

fra kl. 17-20. 11. jan. alm. åbning. 25. jan. temaaften: cv-jobsøgning/jobagent. 8. febr. alm. åbning. 22. febr. temaaften: NemID/E-box. 8. marts alm. åbning. 22. marts temaaften: Translate. 5. april alm. åbning. 19. april temaaften: beskyttelse af pc. 3. maj lukket pga. kursus. 17. maj temaaften: Facebook. 31. maj alm. åbning. 14. juni temaaften: sikker nethandel. Det er gratis at benytte datastuen, så bare møde op på Dalgasgade 24, Silkeborg. **Edb-kurser.** Tænd & Sluk 1 for begyndere 9.-10. febr. Tænd & Sluk 2 for øvede 23.-24. marts. Kreativ layout for meget øvede 11.-12. april. Picasa-billedbehandling 9. maj. Alle kurserne afholdes over 2 dage fra kl. 8-16 i FOA Huset, Dalgasgade 24, Silkeborg. Der vil være fuld forplejning på kurserne. Der udbetales ikke daglønstab. Tilmelding på 46 97 20 17.

Seniorklubben. Seniorklubben afholder nytårskur 13. jan. i FOA Huset, Dalgasgade 24. Deltagerpris 100 kr., gæster 150 kr. Tilmelding senest 8 dage før på 46 97 20 20.

Tillidsrepræsentant?

Find en liste over FOA-medlemmer på din arbejdsplads på www.tillidszonen.dk – dit værktøj i hverdagen

TILLIDSZONEN

Skive

Seniorklubben afholder nytårsbanko 27. jan. kl. 14 i FOAs mødelokale, Slotsgade 7, 1. Indgangsbilletten er en pakke til 35-40 kr. inkl. kaffe og 3 plader. Efterfølgende plader 3 stk. for 10 kr. Husk tilmelding senest 21. jan.

Sønderjylland

Mobning på arbejdspladsen. Temamøde om mobning på arbejdspladsen den 3. febr. kl. 17.30 på Agerskov kro. Rejseholdskonsulent Annette Wethje fra Videncenter for Arbejdsmiljø viser eksempler fra den nyeste forskning i mobning, hvor udbredt mobning er på danske arbejdspladser, og hvilke konsekvenser mobning kan have for den enkelte og hele ar-

bejdspladsen. Tilmelding på 46 97 35 00 eller på mail soenderjylland@foa.dk. Læs mere om mobning på arbejdspladsen på www.arbejdsmiljoviden.dk/mobning.

Lillebælt

Generalforsamling i Psykiatriklubben 15. febr. kl. 17 på restaurant Asia, Østergade i Middelfart. Bagefter vil der være spisning. Af hensyn til dette bedes du tilmelde dig senest 8. febr. til Karen Henriksen på 64 41 39 76 /mobil: 61 39 08 86. Se dagsorden i FOA Lillebælt-bladet i februar. *Psykiatriklubbens bestyrelse*

Svendborg

Teknik- og Servicesektoren. Generalforsamling 26. jan. kl. 17.30 i FOA Svendborgs lokaler. Dagsorden ifølge lovene. *P.s.v. Flemming Hansen, sektorformand*

Pædagogisk Sektor. Generalforsamling 2. febr. kl. 18.30 i det store mødelokale i FOA Svendborg, Møllergade 56. Dagsorden iflg. lovene. Indkomne forslag skal være afd. i hænde senest 11. jan. På valg: formand Dorthe Jørgen-

sen (forslag skal være afd. i hænde senest 11. jan. kl. 12), best.memlem Annette Larsen, best.memlem Marianne Christensen, bestyr.memlem Susanne Iversen (omsorgsmedhjælperplads), 2. suppleant Marianne Hedegaard. Valg af faggrupperepr. 2012: Dagplejere på valg er Marianne Christensen og Anette Fink Jacobsen. Pædagoger på valg er Bitten Granhøj, samt en omsorgsmedhjælper og en pædagogisk konsulent. Da vi starter med lidt mad, bedes du tilmelde dig senest 24. jan. på 46 97 27 27 til sektoren eller sekretariatet. Arrangementsnummer: 9700-11-47-01. *P.s.v. Dorthe Jørgensen, sektorformand*

Kost- og Servicesektoren. Generalforsamling 8. febr. kl. 17 i FOA Svendborgs mødelokale Møllergade 56, 3. sal. Dagsorden iflg. lovene. Indkomne forslag skal være sektoren i hænde senest 8. jan. På valg: Hanne Pedersen (genopstiller ikke), Alice Andersen (genopstiller), 1. suppl. Dorthe Madsen (genopstiller). Valg af faggrupperepr. Der vil blive serveret en let anretning, tilmelding se-

FOA-afdelinger

FOA – Fag og Arbejde
Staunings Plads 1-3,
1790 København V.

Telefon: 46 97 26 26
Telefax: 46 97 23 00
www.foa.dk

Kontortid:

Mandag-torsdag: 8:30-16:00
Fredag: 8:30-15:00

FOA-afdelinger:

Afd. 1: 46 97 11 00
foa1@foa.dk
Bornholm: 46 97 33 13
bornholm@foa.dk
Brønderslev: 46 97 10 30
broenderslev@foa.dk
Esbjerg: 76 10 93 50
esbjerg@foa.dk
Frederikshavn: 46 97 11 70
frederikshavn@foa.dk
Frederikssund: 46 97 12 00
frederikssund@foa.dk
Guldborgsund: 46 97 17 50
guldborgsund@foa.dk
Herning: 46 97 12 60
herning@foa.dk
Hjørring: 46 97 13 46
hjoerring@foa.dk

Holbæk: 46 97 14 00
holbaek@foa.dk
Holstebro: 46 97 14 14
holstebro@foa.dk
Horsens: 46 97 14 55
horsens@foa.dk
Kolding: 46 97 15 76
kolding@foa.dk
KLS: 46 97 15 00
kls@foa.dk
Køge: 46 97 16 00
koege@foa.dk
Lillebælt: 46 97 36 10
lillebaelt@foa.dk
LFS: 35 44 45 46
lfs@lfs.dk
Lolland: 46 97 30 00
lolland@foa.dk

Mariagerfjord: 98 51 21 11
mariagerfjord@foa.dk
Midtsjælland: 46 97 19 70
midtsjaelland@foa.dk
Nordsjælland: 46 97 33 90
nordsj@foa.dk
Nordvestsjælland: 46 97 14 77
nordvestsj@foa.dk
Odense: 46 97 18 00
odense@foa.dk
Randers: 46 97 19 00
randers@foa.dk
Roskilde: 46 97 19 90
roskilde@foa.dk
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
silkeborg-skanderborg@foa.dk

nest 1. febr. på 46 97 27 32 eller tilmeldsvendborg@foa.dk. Husk at oplyse navn, cpr-nr. og møde-nr. 01-2011. *P.s.v. Kecia Børnelykke, sektorformand*

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 9. febr. kl. 18 i FOA Svendborgs lokaler, Møllergade 56. Der er buffet fra kl. 18. Generalforsamlingen starter kl. 19. Dagsorden iflg. lovene. Indkomne forslag skal fremsendes mindst 3 uger før generalforsamling. På valg: Kirsten Dybro Korf (genopstiller) for 4 år. 5 eller 4 best.medlemmer til sektorbestyrelsen for 2 år – på valg: Annette Langaas, Karen Jeppesen og Gitte Schødt, (genopstiller), Jette Øien (genopstiller ikke), William Jensen (genopstiller ikke). Valg af 1. suppl. for 2 år: Lene Pryds Andersen (genopstiller). Valg af 1 best.medlem til afdelingsbestyrelsen for 2 år: William Jensen (genopstiller ikke). Tilmelding til traktementet er nødvendig og kan ske på 46 97 27 20 eller lister med navn og fødselsdag kan faxes til 46 97 27 18 eller tilmeldsvendborg@foa.dk

senest 2. febr. kl. 12. *Kirsten Dybro Korf, sektorformand*

Afdelingsgeneralforsamling 17. marts i FOA Svendborgs lokaler, Møllergade 56, 3. sal. Buffet kl. 17.30 og selve generalforsamlingen er kl. 18.30. Reserver allerede nu datoen.

Midtsjælland

Foredrag med Pernille Rosenkrantz-Theil 13. jan. Læs mere på www.foa.dk/midtsjaeland.

Generalforsamlinger. Der indkaldes hermed til generalforsamlinger i afdelingens 4 sektorer, som alle fremover afholdes i foråret. Teknik- og Servicesektoren 17. marts kl. 18, Social- og Sundhedssektoren 1. marts kl. 18, Pædagogisk Sektor 17. marts kl. 17.30 og Kost- og Servicesektoren 23. marts kl. 18. Se mere i næste nummer af **Midt**.

Seniorene i Slagelse. 19. jan. kl. 14 får vi besøg af formanden for Ældrerådet i Slagelse Kommune, Birte Jørgensen, som vil fortælle om deres arbejde. 23. februar får vi besøg af Ejner Thaysen, som var

en af **De syv sure mænd**. Han kommer og fortæller, sammen med sin kone, om sine oplevelser.

Seniorene i Ringsted. 6. jan. kl. 14 kommer Magna Håkonsson og fortæller om sit lange liv som sporvogns- og buskonduktør. 3. febr. kl. 14 kommer Annas Mode fra Stege.

Guldborgsund

Pædagogisk Sektor. Generalforsamling 10. febr. kl. 18.30 i Kikkobar, Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Dagsorden iflg. lovene. Forslag, herunder kandidater til formandsposten, skal være afdelingen i hænde senest 14 dage før generalforsamling og øvrige forslag 8 dage før. Der bydes på lidt at spise og drikke, og tilmelding kan ske fra 10. jan.-8. febr. på 46 97 17 50. *Sektorformand Jens-Erik Bosen*

Social- og Sundhedssektoren. Generalforsamling 21. febr. kl. 17 i Kikkobar, Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Dagsorden iflg. lovene. På valg: formand, værkstedsassistent + suppl., hjemmehjælper + suppl., portør + suppl. samt

miljøudvalgsmedlem (ønsker genvalg) samt beskæftigelsesvejleder + suppl., plejer + suppl. og plejehjemsassistent for 2 år samt sygehjælper + suppl. for 1 år. Forslag til formandsposten skal være sektoren i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen og indkomne forslag 8 dage før på guldborgsund@foa.dk. Sektoren er vært med en bid brød bag efter. Tilmelding senest 14. febr. på guldborgsund@foa.dk eller på 46 97 17 50. *P.b.v. Lena Havsteen*

Berigtigelse

I artiklen **Omsorgssvigt blev fortiet** i december-nummeret af Fagbladet FOA skulle der have stået, at sundhedsforvaltningen – og ikke socialforvaltningen – i Vesthimmerlands Kommune informerede plejepersonalet om nedskæring i hjælpen til en borger. Vi beklager. Redaktion

Skive: 46 97 20 80
skive@foa.dk

Social- og Sundhedsafdelingen
sosu@foa.dk 46 97 22 22

Svendborg: 46 97 27 27
svendborg@foa.dk

Sydsjælland: 46 97 28 00
sydsj@foa.dk

Sønderborg: 46 97 34 00
soenderborg@foa.dk

Sønderjylland: 46 97 35 00
soenderjylland@foa.dk

Thisted-Morsø: 46 97 29 00
thistedmorsoe@foa.dk

Varde: 75 21 01 00
varde@foa.dk

Vejle: 75 82 52 88
vejle@foa.dk

Viborg: 46 97 30 30
viborg@foa.dk

Aalborg: 46 97 31 31
aalborg@foa.dk

Århus: 89 36 66 66
aarhus@foa.dk

Lokalkontor i Odder: 86 55 21 40

PMF-afdelinger:

PMF afd. 1: 46 97 31 01
pmf-afd1@foa.dk

PMF afd. 4: 43 71 66 90
pmf-afd4@foa.dk

FOA/PMF Kbh. Syd: 46 97 28 50
kbhsyd@foa.dk

PMF Fyn: 46 97 13 13
pmffyn@foa.dk

PenSam

Jørgen Knudsens Vej 2,
Postboks 282,
3520 Farum

Telefon: 44 39 39 39

Telefax: 44 39 39 40
www.pensam.dk

Forsideillustration:
Niels Åge Skovbo

Medlem af
Dansk Fagpresse

Tilsluttet Fagpressens
Mediekontrol

Oplag: 205.565/2. årgang
Tryk: Color Print A/S
ISSN: 1901-0214

Redaktionen sluttet:
20. december

Indlæg til 'det sker'
sendes til både Dorthe Møller,
dorm@foa.dk
og Mark Nixon, mix@foa.dk
Februar-nummeret:
4. januar

Annoncer:
DANSK MEDIAFORSYNING
Telefon: 70 22 40 88
www.dmfnet.dk

Annoncefrist:
Februar-nummeret:
17. januar

Udgiver:

Stauings Plads 1-3,
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
Telefax: 46 97 22 90
www.foa.dk · e-mail: foa@foa.dk

Dit fagblad i fire versioner
Vidste du, at dit fagblad
udkommer i fire forskellige
versioner?

Der er en version til hver af FOAs
fire sektorer: På forsiden øverst
til venstre står der, hvilken
version af bladet der er tale om.
Hvis du får en forkert version
af bladet, så giv besked til din
lokale FOA-afdeling, som vil sørge
for at registrere dig rigtigt.

quizen

Kan du dit fagblad?

Vær med i lodtrækningen om et **gavekort** til Coop Danmark til en værdi af 250 kroner.

Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle svar i dette nummer af Fagbladet FOA.

Send dit svar til: brevkasse@foa.dk **senest den 20. januar.**

Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen.

Vinderen af quizen i fag og arbejde nr. 3 blev **Dorthe Edlefsen, Assens**

1. Hvor meget faldt andelen af portører, der var medlem af FOA fra 1998 til 2008?

- A. Fra 92 til 76 procent
- B. Fra 92 til 80 procent
- C. Fra 92 til 86 procent

2. De danske myndigheder har afvist Gigi Ana Delfins ansøgning om at få sin mand til Danmark, fordi hun:

- A. ikke har et arbejde
- B. har arbejdet som rengøringsassistent og køkkenmedhjælper i 10 år
- C. skylder i skat

3. Hvor mange timer arbejdede Jade Carreon som au pair alle ugens syv dage?

- A. 15 timer minus en frokostpause på 2½ time
- B. 10 timer minus en frokostpause på 1½ time
- C. 7 timer

4. I denne måned kommer Klinken med forslag til morgenmad. Hun anbefaler:

- A. Vandgrød med svesker
- B. Müesli og smoothie
- C. Grønlangkål med fløde

5. Hvad svarer FOA-medlemmer næsten hver anden gang, når de bliver spurgt, hvad der er vigtigt for dem ved overenskomstforhandlingerne?

- A. Flere frynsegoder
- B. Flere feriedage
- C. Mere tryk i ansættelsen

6. Der er rift om jobbene for tiden. Sosu-hjælper Jens Ole Pedersen hørte, at der til et pedeljob var over:

- A. 200 ansøgere
- B. 600 ansøgere
- C. 1.000 ansøgere

7. Hvor mange timer må du højst arbejde og samtidig få supplerende efterløn?

- A. 17,8 timer
- B. 29,6 timer
- C. 32,8 timer

8. Hvor mange procent af FOAs medlemmer er enige eller helt enige i udsagnet: 'Jeg er alt i alt meget tilfreds med mit medlemskab?'

- A. 79 procent
- B. 89 procent
- C. 110 procent

9:

Vi er gået tæt på et af billederne i dette nummer af Fagbladet FOA. Kan du se, hvad det forestiller?

- A. Installation fra Børnehuset Radisen
- B. Ristet müesli
- C. Høvlspåner fra høvlebænk

Du kan også besvare quizen online på www.foa.dk/quiz Klik på de rigtige svar senest den 20. januar.

det sker i januar

11. januar

Tema om patientsikkerhed i kommunerne for tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter i Dansk Sygeplejeråd og FOA på Hotel Nyborg Strand.

14. januar

Overenskomstforhandlinger om generelle krav mellem KTO og Kommunernes Landsforening.

17. januar

KL's Sundhedskonference 2011: Flere kronisk syge i en presset økonomi – udfordringer og dilemmaer i kommunernes forebyggelse. Hotel Nyborg Strand.

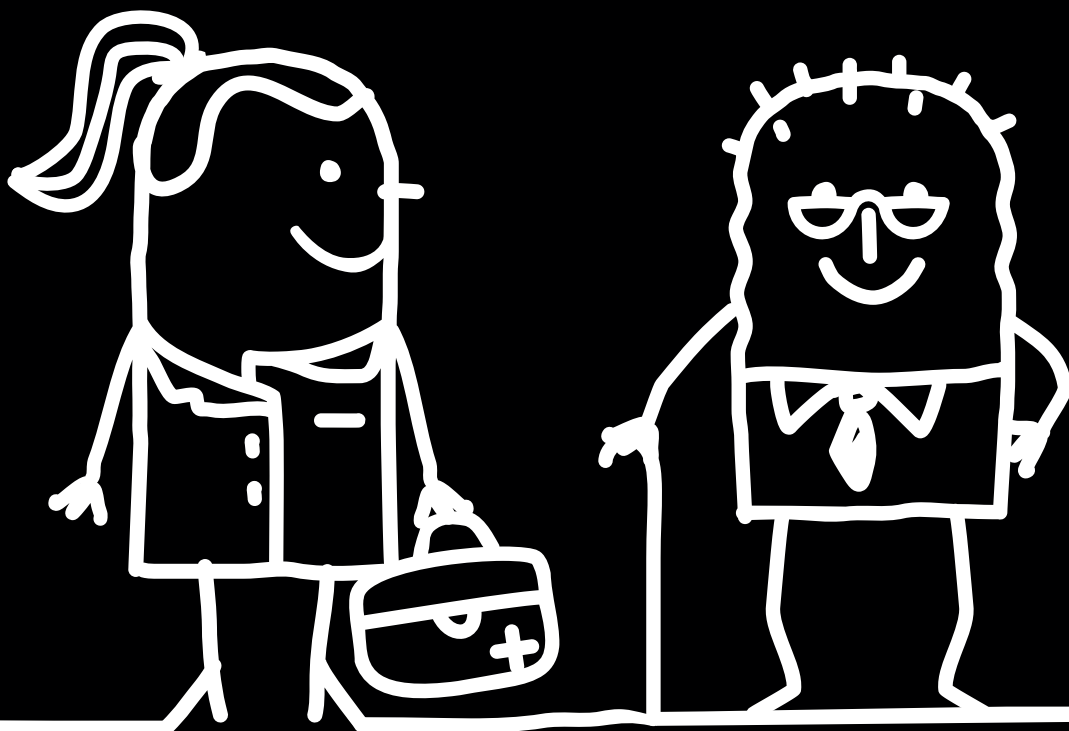
21. januar

Overenskomstforhandlinger om generelle krav mellem FOA og Danske Regioner.

23. januar

Sidste frist for indsendelse af ydelseskort for udbetaling af dagpenge og efterløn.

Skal du finde en omsorgsfuld medarbejder?

Som arbejdsgiver er du altid ude efter at finde den helt rigtige medarbejder med de helt rigtige kompetencer. Ofir & Søndagsavisen tiltrækker hver uge et stort antal jobsøgende, der elsker at tage vare på andre og søger job inden for pleje og omsorg.

Vælg den rigtige annonceringsløsning - ikke den dyreste

Selvom vores erfaring viser, at du får den bedste effekt, når du kombinerer en jobannonce på Ofir med en jobannonce i Søndagsavisen, er det ikke alle stillinger, der

behøver begge medier for at levere nok kvalificerede kandidater.

Lad os rådgive dig, når du skal sammensætte en medieplan, der rammer de rigtige kandidater og sikrer, at du ikke bruger for mange ressourcer.

Kontakt os på 39 57 78 00 eller kundecenter@kandidathuset.dk

FOA

UDSENDT VIA: FAG OG ARBEJDE STAUNINGS PLADS 1-3, 1790 KØBENHAVN V

I en travl hverdag har vi det fælles ansvar at værne om den gode kultur på arbejdspladsen. Oplever du noget, som er tvivlsomt eller kan gøres bedre, er det vigtigt, at du siger fra og tager en snak med kollegerne og ledelsen.

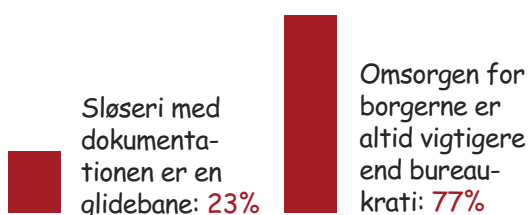
Kampagnen **Sig det højt - gør det fagligt** skal sætte fokus på, hvor vigtigt det er at tale med hinanden om de dilemmaer, vi står med i vores hverdag.

Er det ok?
Hvad mener du?

Deltag i afstemningen på foa.dk/sigdet, hvor du også kan læse mere om kampagnen

Hvad synes du?

I decembernummeret af Fagbladet FOA blev du på denne side præsenteret for dilemmaet mellem **omsorg og dokumentation**. Sådan fordelte svarene sig 20. december:

Se filmene

I tre halvandet minutter lange film kigger vi på nogle af de faglige dilemmaer, der kan opstå i en travl hverdag. Se filmene på foa.dk/sigdet

Den travle rengøringsassistent

I en travl hverdag kan det være svært at nå alle sine opgaver på en måde, der er fagligt forsvarlig.

Børnehaven skal til at lukke

Det kan være svært at prioritere, når flere opgaver presser sig på lige op til fyraften.

Fællessang på plejecentret

De daglige rutiner er ofte til for at hjælpe. Men det kan være en gråzone, hvornår det er i orden at afvige fra de faste planer.